

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Institutionen för mediastudier, JMK
Medie- och kommunikationsvetenskap

Representationer av sexuella övergrepp - En kvalitativ studie om incest i svensk media

Betul Erdogdu & Maria Alexandra Alegría

Institutionen för mediastudier
Kandidatuppsats
Examensämne/Subject
Medie- och kommunikationsvetenskap
Examensarbete, 15 HP
Höstterminen 2018
Handledare: Ekaterina Aleksandrovna Kalinina
English title: A qualitative study on how incest is represented in
swedish media

**Stockholms
universitet**

Sammanfattning

Denna studie handlar om hur incestfall presenteras i svensk media. Syftet med studien är att undersöka hur incest framställs i media under åren 2007–2018 genom att studera hur mediernas språkanvändning påverkat framställningen av incestövergrepp. Med hjälp av forskningsfrågorna: “Hur representeras incest i de valda artiklarna?” och “Hur påverkar språkval i medias representationer tolkningen av sexuella övergrepp med inriktning på incest?”, önskar studien kunna svara på syftet.

Vid denna studie var det lämpligt att använda diskursanalys och metod Faircloughs tredimensionella modell och med hjälp av den kunna analysera fyra olika artiklar från svenska medier. Resultatet studien kom fram till tyder på att två av artiklarna består av intervjuer av dem utsatta medan i de andra två artiklarna får vi inte ta del av de utsatta personernas uttalanden. Studien kom fram till att det krävs objektivitet vid representationer av incestbrott på svensk media eftersom text skapar diskurs som har en påverkan på samhället.

Nyckelord: *sexuella övergrepp, incest, kvalitativ innehållsanalys, diskursanalys*

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
1. Inledning	5
1.1 Framställning av sexuella övergrepp i media	6
1.2 Syfte och frågeställningar	7
1.3 Avgränsning	7
1.4 Disposition	7
2. Bakgrund	8
2.1 Vad är incest?	8
2.1.1 Sexuella övergrepp	8
2.1.2 Förklaring av närstående	9
2.1.3 Juridisk definition av incest	9
2.2 Historik	9
3. Tidigare forskning	10
3.1 En diskursstudie av #MeToo-rörelsen i media	11
3.2 En diskursanalytisk studie om svenska tidningar	12
3.3 "Att tala om motstånd"	13
4. Teoretisk ram	14
4.1 Diskursteori	14
4.1.1 Laclau & Mouffe	14
4.1.1.1 Språkets struktur	15
4.1.1.2 Interpellation	15
4.1.1.3 Identitet	16
4.1.1.4 Antagonism	16
4.2.1 Michel Foucault	17
5. Metod och material	18
5.1 Forskningsmetod	18
5.1.1 Kvalitativ forskningsmetod	18
5.1.2 Kritisk diskursanalys (Critical Discourse Analysis/CDA)	19
5.1.3 Faircloughs tredimensionella modell	20
5.1.3.1 Text	21
5.1.3.2 Diskursiv praktik	21
5.1.3.3 Social praktik	22
5.2 Material	23
5.2.1 Nyhetsartiklar	24
5.2.1.1 "Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp"	24
5.2.1.2 "Annas bror utsatte henne för övergrepp"	24
5.2.1.3 "Syskon riskerar fängelse för incest"	24

5.2.1.4 “Man dömd till fängelse för incest”	25
6. Analys av artiklar på svenska medier	25
6.1 Analys av “Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp: “Jag skrek”.	25
6.1.1 Nivå 1: Text	25
6.1.2 Nivå 2: Diskursiv praktik	28
6.1.3 Nivå 3: Sociala praktik	30
6.2 Analys av “Annas bror utsatte henne för övergrepp - här är hennes berättelse”	31
6.2.1 Nivå 1: Text	31
6.2.2 Nivå 2: Diskursiv praktik	33
6.2.3 Nivå 3: Social praktik	34
6.3 Analys av “Syskon riskerar fängelse för incest”	35
6.3.1 Nivå 1: Text	35
6.3.2 Nivå 2: Diskursiv praktik	38
6.3.3 Nivå 3: Social praktik	39
6.4 Analys av “Man dömd till fängelse för incest”	40
6.4.1 Nivå 1: Text	40
6.4.2 Nivå 2: Diskursiv praktik	41
6.4.3 Nivå 3: Social praktik	42
6.5 Resultatredovisning	42
7. Slutsats/diskussion	44
Litteratur- och källförteckning	45
Bilagor	48
Bilaga 1	48
Bilaga 2	49
Bilaga 3	52
Bilaga 4	55

1. Inledning

“My view is that ‘discourse’ is a use of language seen as a form of social practice, and discourse analysis is analysis of how texts works within sociocultural practice”.

Fairclough, 1995, s. 7

Språk är något vi använder oss av dagligen för att kommunicera. Texter, meningar, uttryck och ordval etc. har en mening och påverkar hur vi upplever vår omgivning, våra erfarenheter och även trauma. Det är därför vissa terapeuter och psykologer lägger extra vikt på formuleringar och ordval när dem jobbar med kvinnor som överlevt sexuella övergrepp. Men språkets användande kan också bli förebyggande för våld och hot, som kan ha stora konsekvenser för samhället, särskilt när det gäller spridning av hatspråk i medier. Medias språk spelar betydande roll i hur vi relaterar till samhällliga problem, kommunicerar med varandra och vilka idéer blir dominanta under en specifik tid i historien.

MeToo-rörelsen har uppmärksammat sexuella övergrepp och språket vi använder för att beskriva våld mot kvinnor. Från engelskans “me too” och översatt till svenska “jag också” började allt genom ett inlägg av skådespelaren Alyssa Milano på Twitter. Rörelsen startade den 17:e oktober 2017 och blev uppkallad efter att hon delat sitt inlägg med hashtaggen “#MeToo” och spred sig över sociala medier på väldigt kort tid. Syftet med rörelsen beskrivs: “Rörelsen har genomgående syftat till att lyfta fram sexuella trakasserier och övergrepp mot kvinnor. Dessa har i hög utsträckning tidigare tystats ned och större skuld har lagts på den person som utsatts än på den som begått övergreppet. Gemensamt för kampanjerna är synliggörandet av en patriarkalt präglad samhällsstruktur, som ger förövaren, vanligtvis en man, möjlighet att missbruka sin maktfördel genom att begå sexuellt präglade handlingar av varierande brottsgrad.” (Nationalencyklopedin, 2019). Rörelsen har bland annat lyft fram att det föreligger en viss problematik med språket vi använder för att beskriva både händelser, förövaren och kvinnor som överlevt sexuella övergrepp. I denna studie anser vi att det ändå är ett meningsfullt ämne att forska kring på grund av de tragedierna det orsakar för samhället. Vidare vill studien även belysa framställningen av incest på medier där vi vill veta ifall det framstår en felaktig framställning av berättelser om individer som blivit utsatta för sexuella

övergrepp och vi ser närmare på incest i samhället. För en djupgående analys har inriktningen på incest valts - på grund av tidsmarginal och även för att syftet med en kvalitativ diskursanalys ligger i att konstruera en utförande och genomgripande analys av texter. Varför vi väljer att forska kring incest beror på att det är i sig ett samhällsproblem som behöver granskas ur ett forskningsperspektiv.

Studiens syfte är att undersöka framställningen av incest på svensk media genom att studera hur mediernas representationer av incestövergrepp presenteras i de fyra valda artiklarna. Detta genom att applicera Faircloughs tredimensionella analysmodell på samtliga artiklar. Studien har valt att specialisera sig inom incest då problematiken idag är tabubelagd och det råder brist på kunskap och information kring ämnet. Vi uppsatsförfattare känner många som varit/är utsatt för incest, därför vill vi upplysa ämnet och hur viktigt det är med språkanvändningen. Ämnet är ett socialt problem som är i behov av uppmärksamhet. Därför kan nya studier bidra till en ökad opinionsbildning kring ämnet. Genom att skriva en studie om detta ämne önskar studien sprida kunskap och information om ämnet. Studien har valt att ta upp fall där kvinnor utsatts för incest, då de utgör en större del av övergrepp fall (Brottsförebyggande rådet, 2018).

1.1 Syfte och frågeställningar

Studien ämnar undersöka framställningen av incest på svensk media genom att studera hur mediernas representationer av incestövergrepp presenteras i de valda artiklarna. Målet är att bidra till en den kvalitativa forskningen gällande hur formuleringar och ordval kan påverka läsarens tolkning inom det diskursanalytiska området. Studien syftar till att ta reda på det med hjälp av att kolla på det använda språket och dess struktur i de valda artiklarna. För att tydliggöra vad vi kommer att jobba med använder vi följande frågeställningar:

- Hur presenteras incest i de valda artiklarna?
- Hur påverkar språkval i medias representationer tolkningen av sexuella övergrepp med inriktning på incest?

1.2 Disposition

Studien inleds med en kort inledning följt av utformningen av forskningsfrågorna under **inledningen. Bakgrunden** introducerar till sexuella övergrepp på barn följd av beskrivningen till de olika faktorer och begrepp, definitionen av incest och juridiska definitioner i Sverige och en historisk överblick av incest och barns utsatthet från Sveriges tidigare samhällsstrukturer. **Tidigare forskning** ger inblick på MeToo-rörelsen, en diskursanalytisk studie om svenska tidningar där man applicerat diskursanalys på journalistiska texter och slutligen “Att tala om motstånd” av Allan Wade som är både forskare och psykolog. I **Teoretisk ram** beskrivs diskursteorin av Michel Foucault som teorin vi använder på studien. **Metod och material** är kapitlet där studiens valda metod, Faircloughs diskursanalys, och material, fyra artiklar - “Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp: “Jag skrek”, “Annas bror utsatte henne för övergrepp - här är hennes berättelse”, “ Man dömd till fängelse för incest”, “Syskon riskerar fängelse för incest” beskrivs och presenteras. I **analys av artiklar** appliceras forskningsmetoden på de valda artiklarna där även resultatet redovisas. Slutligen summeras studien under rubriken **slutsats och diskussion**.

2. Bakgrund

Har språket vi använder när vi talar om incest och/eller andra sexuella övergrepp kommit att bli en norm för samhället? Utifrån denna fråga riktar sig studien på begreppet *normalitet*. Larsson påstår att begreppet, normalitet, kan användas på olika avseenden beroende på sammanhang (Svedin & Banck, 2002). I statistiska sammanhang kan begreppet innebära vad som är vanligt i exempelvis ett samhälle eller folkgrupp, men också om samhällets eller folkgruppens värderingar, det vill säga vad som är acceptabelt och inte. Det som betraktas som *normalt beteende* blir då något som har hälsan i fokus. Ett beteende som inte förstör eller förhindrar någons trevnad, hälsa eller dylikt, är ett normalt beteende. Sedan finns det också det så kallade *avvikande beteenden* vilket handlar om att någon/några går emot exempelvis folkgruppens eller samhällets egna normer, därmed tycks den personen/-erna vara farlig eller

till fara för andra. När det talas om normalt och avvikande beteenden när det kommer till sexuella sammanhang kan definitionen bland annat bero på vilken typ av samhälle och folkgrupp man kommer ifrån och vilken tidsperiod man lever i. (Svedin & Banck, 2002)

Avvikande beteenden när det talas om sexuella sammanhang är ett område med bristande kunskap. I dagens samhälle är området än idag tabubelagt och de människor som har en avvikande sexuell läggning vågar inte yttra sig om det. Som vi tidigare nämnt rådet det bristande kunskap om de sexuella avvikanden som finns och den lilla kunskapen som idag faktiskt finns grundar sig på människor som får psykiskt hjälp och stöd för dess avvikanden. Det grundar sig även på människor som blivit bestraffade för sexualbrott (Martens 1998). I en svensk och dansk undersökning som handlat om hur människorna ser på olika sexuella handlingar visar det att nästan alla som medverkat i undersökningen tycker att övergrepp på barn är kriminellt (Martens, 1998).

Kvarnmark och Andersson påstår att vi inte ska behöva ha någon åsikt om vad en person väljer att göra individuellt och i ett sexuellt umgänge (Kvarnmark & Andersson, 1999). Det som är viktigt är att båda parterna gett sitt samtycke och att allt sker i en jämställd relation, det vill säga att den inte har mer makt än den andra. Att skilja på sexualitet och ett sexuellt övergrepp är väldigt tydligt. Vid ett övergrepp kan bland annat kränkningar, hot, fysiskt misshandel och psykiskt misshandel, förekomma och vid annan sexualitet förekommer båda parternas samtycke (Andersson, 2002).

2.1 Vad är incest?

Enligt Nationalencyklopedin är *incest*; “ett sexualbrott som innebär samlag mellan nära släkting”. (Nationalencyklopedin- incest)

Incest är ett begrepp med flera olika definitioner (nxtME. 2018). Vi har i denna studie valt att definiera begreppet med hjälp av två underrubriker; *sexuella övergrepp* och *närstående*.

2.1.1 Sexuella övergrepp

□Organisationen nextME beskriver, ”ett sexuellt övergrepp är när någon går över en annan persons gränser sexuellt. Händelsen behöver inte innehålla våld eller hot. Om en förövare utnyttjar sin ställning eller den utsatta är i en position där den inte har möjlighet att värja sig så är det ett övergrepp. Till exempel om den utsatta är berusad, sover, är drogpåverkad eller har en funktionsvariation.” (nextME, 2018)

Organisationen nämner även att all sexualitet på barn under 15 år är övergrepp. (nextME, 2018)

2.1.2 Förklaring av närstående

Organisationen nextME beskriver begreppet *närstående* på följande sätt; ”när man talar om begreppet incest så tänker de flesta på övergrepp inom en biologisk familj. Men det som spelar roll för de konsekvenser övergreppen kommer ge är inte blodsband utan hur nära den utsatta står förövaren känslomässigt. En morfar eller ett ”familjehem” kan stå ett barn närmare än dess kärnfamilj. Det är förutom övergreppen, sveket av någon den litar på och upprepningarna som ger de stora konsekvenserna.” (nextME, 2018).

2.1.3 Juridisk definition av incest

Det finns också en juridisk definition av incestlagar i Sverige. I SFS:1962:700, kap 6 om sexualbrott, det står: “[7§](#) Den som, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, har samlag med eget barn eller dess avkomling, döms för samlag med avkomling till fängelse i högst två år” (SFS 1962:700).

2.2 Historik

Sexuella övergrepp mot barn uppmärksammades inte förrän slutet av 1970-talet i Sverige. Idag är detta problematik ett utav de omtalade samhällsproblemen, däremot är hela problematiken ett helt nytt kunskapsområde (Svedin & Back, 2003). Det var under år 1981 som den första studien om incest och andra sexuella övergrepp mot barn blev offentlig (Bergenheim, 2005). I amerikansk media upplyste man om att 10% - 25% av alla vuxna kvinnor någon gång blivit utsatta för någon form av sexuellt övergrepp som barn (Bergenheim, 2005). Under år 1990 började incest och andra sexuella övergrepp uppmärksammas mer i olika medieplattformar som tidningar, radio och TV. Det som framförallt har uppmärksammats i de olika medieplattformarna är några specifika fall som bland annat innefattar barnpornografi, utsätta barn för övergrepp på barnhem och gruppvåldtäkt (Svedin & Banck, 2002). Det var även år 1990 som sexuellt utnyttjade pojkar började uppmärksammas, tidigare hade medier bortsett från sådana fall. Diskussionerna handlade först om bland annat barnens sexualitet och delaktighet men senare med tiden ändrades det till att de började handla om konsekvenserna, exempelvis olika behandlingsprogram (Bergenheim, 2005).

3. Tidigare forskning

3.1 En diskursstudie av #MeToo-rörelsen i media

MeToo-rörelsen har lett till att samhället och medias uppmärksammat problematiken om sexuella övergrepp och incest. Rörelsen har uppmärksammat diskursen om incest och andra former av övergrepp, samt väckt reaktioner och skapat opinion.

I forskningsstudien "The Representation of the #MeToo Movement in Mainstream International Media" tar man upp representationen av #MeToo-rörelsen i tre större globala medier utifrån diskursanalytiska verktyg har man tagit fram en analys av hur rörelsen representerats: Al Jazeera, BBC och CNN. Studiens resultat framställdes genom en

konstruktivistisk perspektiv som visade att det förekommer mindre skillnader mellan Al Jazeera, BBC och CNN som mainstream media där man tagit upp MeToo-rörelsen (Nuraddin, 2018). Redan under året 2006 hade man tagit fram en hashtag som kom att skapa en förändring, hashtag definieras som "Digital märkning med nummertecken (#) framför ett ord, främst använd för att strukturera ämnen och kategorier inom sociala medier" (Nuraddin, 2018; Nationalencyklopedin, 2018).

"#MeToo" publicerades av den afroamerikanska feministisk aktivisten Tarana Burke vars syfte var att förbättra situationen för de som blivit utsatta för sexuella övergrepp och rasifierade kvinnor. (Women of color). Burke hade i åtanke att förbättra kvalitén av läkningsprocessen efter övergreppet. Dock var det inte förrän den 15:e oktober 2017 som Alyssa Milanos tweet-inlägg väckte uppmärksamhet hos andra och samtidigt uppmanade andra att dela vidare inlägget för att skapa en överblick av antalet kvinnor som utsattes för sexuella trakasserier eller övergrepp. Rörelsen har med hjälp av olika Hollywood-profiler vuxit fram och med hjälp av kvinnor med alla möjliga status slagit igenom internationellt och kommit att bli en internationell rörelse (Nuraddin, 2018).

3.2 "Att tala om motstånd"

I en betydelsefull samling av tidigare forskning kring representationer av sexuella övergrepp och dess konsekvenser tas det upp exempel där man redogör för olika händelser i verkliga livet där berättelsen av händelserna inte alltid lett till rättvisa för den sexuellt utsatta. Alltså har beskrivning av händelsen lett till negativa konsekvenser. "Att tala om motstånd" (2009) av Ann Harnbert är en samling av tre mindre artiklar: "Små handlingar i livet", "Språk och våld" samt "Att ta motstånd på allvar", skrivna mellan 1997 och 2009. Författaren har inspirerats av Allan Wades arbeten, en viktig person inom forskningen av representationer kring språk och våld. Wade har varit aktiv inom ämnet under en längre tid. Enligt Allan Wade är det viktigt att man ska studerar *språk och våld* viktigt eftersom det kan leda till positiva konsekvenser och påpekar följande "[...] det kan bidra till en mer funktionell undersökning av kulturella och funktionella samband mellan olika former våld och institutionella responser" (Wade & Coates, 2007:7). Referensen till Scott (1990) innebär att

det från båda perspektiv från förövaren och offer kan uppstå felaktiga beskrivningar. Wade och Coates belyser att förövaren utnyttjar språket genom att manipulera det och ta fram egna framställningar i offentliga framträdanden för att ”dölja våld, fördunkla och reducera förövarens ansvar, dölja offrets motstånd och skuldbelägga och sjukförklara offret. Språket kan också användas för att avslöja våld, klargöra förövarens ansvar, belysa och uppmärksamma offrets motstånd och bemöta skuldbeläggning och sjukförklaring av offer” (Wade & Coates, 2007:26). När det handlar om offret kan det uppstå en användning av språk för att motverka våld och ge trygghet till den utsatta personen (Wade & Coates, 2007).

Men hur påverkas offer och förövaren av ett felaktigt språkbruk? Enligt Wades & Coats (2007) beror det på att myndighetspersoners, akademikers eller journalisters redogörelser inte kan vara fullständigt konkreta utan att de varken är korrekta eller felaktiga. Enligt Wades och Coates (2007) så kan språket användas för att ”dölja våld och undgå ansvar där strategierna används för att äventyra offrets säkerhet” (Wade & Coates, 2007:28). Felaktiga representationer genom språkbruket kan därför leda till felaktiga beslut om det inte tas på allvar och analyseras noggrant. Exempelvis är ”ordet övergrepp (abuse) betyder utnyttjande (misuse), men utnyttjade innebär inte nödvändigtvis våld” (Wade & Coates, 2007:37). Genom denna komparation ser vi att fel representation av språk kan uppfattas fel och leda till negativa konsekvenser. I tillhörande analysdel av artikeln framförs det inte någon särskild redovisning av motstånd från offrens sida som leder till tankar om att dessa sätt att uttrycka sig ställer till problem där man ifrågasätter offrens versioner av övergrepp. Det är därmed viktigt för myndigheter att gå till väga på korrekta sätt och göra en tydlig och grundlig diskursanalys av fall där det förekommer känsliga ämnen som sexuella brott. Det är på samma sätt viktigt att ta hänsyn till konsekvenserna. Slutligen kommer man fram till att språket går att använda som verktyg på ett dominansmässigt sätt för att skapa motstånd. Motståndets resultat varierar och kan leda till negativa som positiva resultat (Wade & Coats, 2007:35–40).

4. Teoretisk ram

4.1 Diskursteori

4.1.1 Laclau & Mouffe

Enligt Laclau och Mouffe är deras diskursteori en del av socialkonstruktionistiska diskursperspektiven. I boken ”Diskursanalys som teori och metod” använder Winther Jørgensen och Phillips ordet socialkonstruktionismen istället för att använda ordet socialkonstruktivism, då de vill skilja mellan deras och Piagets konstruktivistiska teori (Jørgensen och Phillips 2000:11) Laclau och Mouffe anser att *allting* faktiskt är diskurs. Laclau och Mouffe menar att alla utövare är diskursiva och att alla diskurser är det som bildar det sociala (Jørgensen och Phillips 2000:25). Det sociala tolkas som en koppling av betydelsebildning, detta enligt Laclau och Mouffe. Marxism och strukturalism/poststrukturalism är två teorier som de koppla ihop, samt modererar över. Marxismens roll är att tillföra tankar kring det sociala och strukturalismens/poststrukturalismens roll är att komma med en uppfattning av hur mening bildas (Jørgensen och Phillips 2000:32).

4.1.1.1 Språkets struktur

Ferdinand de Saussures strukturalistiska språkvetenskap särskiljer på ”langue” och ”parole”. Langue innefattar språkets fastställda struktur och parole betyder människans språkanvändning. Inom poststrukturalismen har denna tanke fortsatt leva, dock med förändringar. En stor förändring är att man längre inte tror på att språket har en fastställd struktur, språket är förändringsbar. Ferdinand de Saussures menar att struktur fortfarande finns men att den är ockasionell och förändringsbar då den inte är motsägelsefri. de Saussures menar att det dels skapas struktur under språkanvändningen, men det är även under språkanvändningen som språket reproduceras och förändras (Jørgensen och Phillips 2000:15). Laclau och Mouffe håller med om denna kritik som de Saussures har mot strukturalistiska språkvetenskap (Jørgensen och Phillips, 2000:32). Trots att Laclau och

Mouffe anser att samhället är klassificeras och uppdelade i andra grupperingar, instämmer de inte på marxismens tankesätt när det talas om att olika grupper är ödesbestämda beroende på deras ekonomiska och materiella omständigheter i samhället. Laclau och Mouffe menar istället att grupperna jämt uppstår diskursivt (Jørgensen och Phillips 2000:40).

4.1.1.2 Interpellation

Louis Althusser använder ordet ”interpellation” när han talar om subjekt, vilket Laclau och Mouffe också har valt att göra. Althusser menar att människan försätts i redan beslutade positioner utav diskurserna. Enligt Louis Althusser undanhåller interpellationen de riktiga identiteterna och därför anser han att interpellation faktiskt är ideologiskt. Dock instämmer Laclau och Mouffe inte med i detta, då de anser att dessa identiteter, som Althusser talar om, inte finns (Jørgensen och Phillips, 2000:48).

4.1.1.3 Identitet

Individuell identitet och kollektiv identitet är i grund och botten detsamma inom diskursteorin. Det är genom gruppbildningar som kollektiva identiteter framställs, detta bidrar till att möjligheterna minskar då man är i en grupp och några individer framställs som viktiga och/eller tillämpliga medan andra inte ens syns eller får möjligheten att synas i den gruppen. Alla i en grupp behöver inte vara detsamma, men i en gruppbildning döljs detta då alla ses som ”likadana”, skillnaderna mellan individerna undanhålls. Representation är en viktig del inom gruppbildningen, då grupper inte finns behöver det vara någon som ”grundar”, representerar, gruppen för att den överhuvudtaget ska finnas (Jørgensen och Phillips 2000:51). Laclau och Mouffe avskiljer på två olika diskurser, nämligen politiska och objektiva. De menar att en diskurs antingen kan vara politisk eller objektiv, och med de politiska menar de diskurser som inte är fastställda. Med objektiva menar Laclau och Mouffe att diskursen är fastställd, så pass fastställd att man faktiskt glömmer bort de. Inom diskursteorin är politik inte detsamma som partipolitik utan politik i det här sammanhanget innefattar hur vi människor strävar efter att bilda det sociala. Objektivitet är de diskurser som förr har gått igenom en politisk kamp och som idag är fastställd. Dock kan även objektiva diskurser tas upp på nytt då någon till exempel kritiserar den (Jørgensen och Phillips

2000:43). Enligt Laclau och Mouffe ligger hegemonin mellan det politiska och det objektiva. Som jag nämnde ovan förklarar Laclau och Mouffe att objektiva diskurser kan återvända till politiska diskurser, på samma sätt kan människor enas om vissa problem och det är just då som hegemoniska interventioner sker. Det som sker här är att alternativa uppfattningar uppstår och bara en utav de uppfattningarna anses som naturliga (Jørgensen & Phillips 2000:44).

4.1.1.4 Antagonism

Begreppet som används inom diskursteori när det talas om konflikt är antagonism. Det är när diskurser ”krockar”, och när hegemoniska interventioner löser detta som antagonism tillkommer. Enligt Winther Jørgensen och Phillips är hegemoniska interventionerna ”en process i en antagonistisk terräng, och 'diskursen' resultatet: den nya fixeringen av betydelse” (Jørgensen & Phillips 2000:54). ”Olika diskurser – som var för sig representerar ett bestämt sätt att tala om och uppfatta den sociala världen – kämpar hela tiden mot varandra för att uppnå hegemoni, alltså för att låsa fast språkets betydelser på sitt eget sätt. Hegemoni kan till vidare uppfattas som en bestämd synpunkts herravälde –” (Jørgensen & Phillips, 2000:13). I grund och botten innebär Laclaus och Mouffes teori att allt faktiskt är förändringsbart, vilket tyder på att de kulturella- och samhällsaspekterna även är förändringsbara. Enligt Laclaus och Mouffes har alla grupper (i samhället) inte samma ”möjligheter att artikulera element på nya sätt och därmed skapa förändring” (Jørgensen & Phillips, 2000:62). För att få en inblick på alla företeelser som leder till diskurser hävdar de ”att man måste urskilja en strukturell domän där strukturerna visserligen är socialt skapade men är tröga och svåra att göra om – i varje fall för dominerade grupper” (Jørgensen & Phillips, 2000:63).

4.1.2 Michel Foucault

Enligt Michel Foucault (1972) grundas diskurs på representationen av sociala praktiker där människors uttalande är definitionen av diskurs. En annan viktig utgångspunkt är Foucaults diskursteoretiska utgångspunkt där man har i fokus att se över olika metoder inom diskursteorin. Inom diskursanalyser förekommer det olika diskurstyper och enligt Foucault är *diskurs* ett abstrakt begrepp men även ”en social konstruktion av verkligheten, en sorts kunskap” (Roosvall, 2005:73). Inom diskursanalyser är det enligt Foucault (1972) viktigt att

se över yttre faktorer kring händelserna inom diskursen och inte försöka ge diskurserna en mening bortom diskursen. Det vill säga att man bör undersöka diskursen och inte bakgrunden till den. Foucault menar även att om flera diskurser sätts sida vid sida möjliggör det att hitta förhållande till hur diskurserna är relaterade till institutioner och hur de är uppbyggda och transformerats. På samma sätt bör en diskurs, enligt Laclau & Mouffe (1990) tillhöra den fysiska världen och då bör den ingå i en eller flera diskurser. När en diskurs ingår i en eller andra diskurser ser man sambandet mellan diskursen och den fysiska världen. Men för Foucault (1972) kan bara diskurser ha mening och utanför diskurser kan ingenting ha mening, detta eftersom diskursen grundar sig på lingvistik, därtill språkliga uttryck och det är inte förrän då en sanning bildas. Dock kvarstår påståendet om att *diskurser alltid förändras*, oavsett om det rör sig om språkliga, symboliska eller materiella delar (Roosvall, 2005).

4.2 Distinktioner

Studien är medveten om att det råder en skillnad mellan Laclau & Mouffe (2000) och Michel Foucault (2005) syn på diskursteorin. Först och främst talar Michel Foucault om diskurs som en del av människors uttalanden, en annan viktig utgångspunkt som Michel Foucault har är han applicerar underordnade metoder inom diskursteorin. Medan Laclau & Mouffe inriktar sig med på en bredare diskurs där *allt* i samhället innefattar diskurs (Jørgensen & Phillips, 2000; Roosvall, 2005).

5. Metod och material

Studien kommer att undersöka språket som används i fyra artiklar genom att applicera Faircloughs tredimensionella modell. Med hjälp av modellen önskar studien kunna besvara studiens forskningsfrågor. I diskursanalysen ligger fokus på diskursiva relation, studie av samhällsfenomen där språket är i centrum, undersöker relation mellan diskurser och sociala strukturer. Utifrån teorierna och analysmetoden som valts att applicera på denna studie föreligger det en grund för att utföra en diskursanalys med utgångspunkt på Faircloughs (1995) tredimensionella modell och med hjälp av den kunna analysera fyra olika artiklar från svenska medier. Därefter genomgår varje artikel Faircloughs tredimensionella som består av

tre olika nivåer: *text, diskursiv praktik och social praktik* för att slutligen sammanfatta det man fått i resultat på de tre föregående stegen och därmed få en tydligare bild på resultatet. Vi har valt att analysera svenska artiklar då det är mest lämplig att applicera diskursanalysen på textanalysen. Diskursanalysen anses bäst för textanalyser eftersom det är en kvalitativ forskningsmetod som har stark koppling till människor och deras upplevelser. Den ger därtill upphov till djupgående resultat där helheten och sammanhanget har stor betydelse. Vi har valt att avgränsa artiklarna till fyra stycken svenska artiklar, då vi tror att det på grund av tidsbrist inte är rimligt att studera fler. Vi vill även tillägga att de fyra artiklar anses relevanta för denna studie med utgångspunkt i deras förhållande till incest. De händelser som tas upp är verklighetsbaserade och utgör därmed en viktig roll för den kvalitativa diskursanalysen (CDA). Denna sorts analys anses vara lämpligt att använda sig av och applicera på material, där målet är utföra en djupgående analys och få fram en.

5.1 Forskningsmetod

5.1.1 Kvalitativ forskningsmetod

Den kvalitativa forskningen uppstod redan under 1960-talet och är ingen nyare forskningsmetod. De bakomliggande faktorer bakom uppkomsten av denna forskningsmetod grundas på tre olika faktorer, ökningen av besvikelsen till följd av den vetenskapliga forskningsmetoden (den kvantitativa forskningen), främjandet av självreflektion som konsekvens av visat intresse för T.S. Kuhns (1970) vetenskapsfilosofiska texter samt spridningen av fenomenologiska idéer i slutet av 1960-talet. Under åren har några alternativa termer till den kvalitativa metoden dykt upp, dock kvarstår samma definition hos synonymerna som uppkommit (Bryman, 2004:45). Den kvalitativa forskningen har fått kritik på grund av att urvalet inte är representativt och resultatet kan inte generaliseras. Inom den kvalitativa forskningen är det även svårt att finna beskrivningar av tillvägagångssättet av studier gjorda av forskaren, därmed finns det anledning till att kalla detta för brist på transparens. Det förekommer därmed inte så ofta hur forskaren gått tillväga under studiens gång och exempelvis hur forskaren kom fram till sina resultat (Bryman, 2016:404–406).

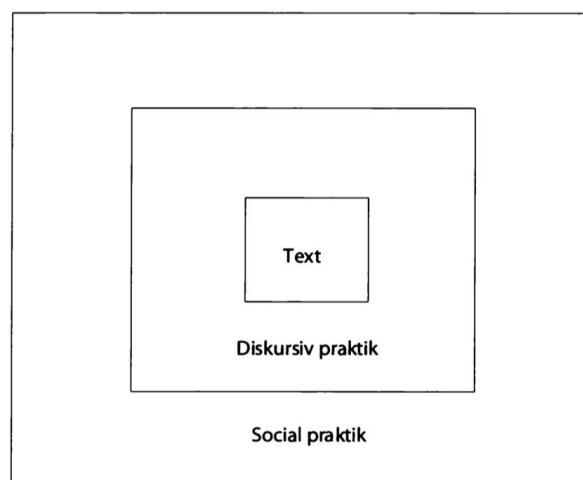
5.1.2 Kritisk diskursanalys (Critical Discourse Analysis/CDA)

Genom Faircloughs kritiska diskursanalys (CDA) är det möjligt att analysera texter. Den kritiska diskursanalysen appliceras på maktrelationer för att sedan analyseras, detta går till genom en undersökning av vilka handlingar folk gör för att upprätthålla diskursen. Det som kan undersökas med Faircloughs kritiska diskursanalys är text, diskursiv praktik och social praktik. Intertextualitet är viktig för kritisk diskursanalys då den tyder på att alla texter har en relation med föregående texter. I textanalysen sker en intertextualisering för att använda de lingvistiska metoderna i textanalysen vilket i sin tur innebär att man letar efter spår av en diskursiv praktik i texten som analyseras. Det är även viktigt att i denna praktik, granska den sociokulturella praktiken av diskursen (Roosvall, 2005).

Den diskurskritiska metoden tyder på att skapelsen och konsumtionen av diskurs (texter) hör ihop till den sociala världen där sociala identiteter och sociala relationer hamnar under. Något värt att understryka är att det *kritiska* i kritisk diskursanalys som rör sig om framställning av det sociala – såsom sociala relationer där även ojämlika maktförhållanden tar plats. För Fairclough är diskurs en grundläggande egenskap när det kommer till det sociala eftersom den bidrar till en förändring av både kunskap, identiteter och sociala relationer och maktrelationer. I denna studie ligger fokus på ”ett fall av språkbruk”, en dimension av två inom kritisk diskursanalys, den andra rör sig om vilken sorts diskurs som används av sociala institutioner eller sociala domäner (Jørgensen & Philips, 2000). Enligt Bergström, G., Boréus, K. (2012) i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* har den kritiska diskursanalysen (CDA) stor association till Fairclough, dels grundar sig detta på Faircloughs idéer om att den kritiska diskursanalysen bedömer språket som en social praktik (Bergström, G., Boréus, K., 2012). Metoden som appliceras är diskursanalys där man genomför en textanalys. För Faircloughs kritiska diskursanalys är det viktigt analysera individers upplevelser med utgångspunkt i sexuella övergrepp och kunna framställa relevant resultat som visar helheten för den kvantitativa forskningsmetoden. Vidare tas Faircloughs tredimensionella modell upp på grund av att den är applicerbar för kvalitativa innehållsanalyser där det finns behov av en mer djupgående analys. Forskningsmetoden är lämplig för analyser av diskurser eftersom den är särskilt användbar för att forska kring ämnen som har humana betydelser baserat på samhället (Bryman, 2016:

528). Utöver diskursanalysen vill vi studera vem som erhåller makten i texterna utifrån lingvistiska perspektiv. Inom den kritiska diskursanalysen finns Faircloughs tredimensionella modell som är applicerbar för att kunna analysera texterna och definiera den inom tre olika nivåer; text, diskursiv praktik och social praktik. Varför samhället är en viktig faktor grundas beror en sociokulturell del i den tredimensionella modellen. Det som analyseras är i sin tur vilka sociala problem lyfts fram på texten och hur detta kan lösas ur ett samhällsperspektiv (Jørgensen & Phillips: 2000).

5.1.3 Faircloughs tredimensionella modell

Figur 1. Faircloughs tredimensionella analysmodell (Fairclough, 1992:73).

I den tredimensionella modellen hänvisar Fairclough till tre olika nivåer: *text*, *diskursiv praktik*, och *social praktik*. Analyserna kommer att bestå att varje artikel analyserats utifrån de nämnda nivåerna och var för sig. Det krävs att alla artiklar som valts ut för att analyserats genomgår alla dessa tre nivåer, slutligen ska även en slutgiltig sammanfattning göras kring diskussionen av resultaten från varje nivå för att få ett gott resultat i sin helhet: från varje nivå och den slutgiltiga för att på så vis ena samtliga nivåer och färdigställa analysen. (Fairclough, 2010).

5.1.3.1 Text

Det första steget i Faircloughs tredimensionella modell togs upp i början och det viktigaste att tänka på i detta steg är att objektivt fokusera på texten och inte lämna området. I texten finner vi olika begrepp att ta hänsyn till, vilka ord som används och vilken roll dessa ord har i texten. Exempel på några viktiga begrepp som kommer att tas upp i denna del av analysen är: grammatik, metaforer, etos, affinitet och modalitet. *Grammatik* i sig är hur ord, fraser och mening är framställda. *Metaforer* "är ett sätt att uttrycka sig som innebär att man använder ett bildligt uttryck för att säga något" (*Nationalencyklopedin*, 2018). I texten kan det även finnas ett visst övertalningsmedel som baseras på känslor, det vill säga att känslor används för att kunna övertala vilket kallas för *etos*. Hur artikelns talare har någon relevans i det som är skrivet, om personen har trovärdighet eller om det existerar en god omdömesförmåga från talarens sida kallas för *affinitet* vilket också kan hittas i denna del av analysen (Jørgensen & Philips, 2000; Gripsrud, 2011).

5.1.3.2 Diskursiv praktik

Diskursiv kritik är den andra nivån i Faircloughs tredimensionella modell inom hans kritiska diskursanalys. Här sätts produktionen och konsumtionen i centrum och andra exempel som produktionsförhållanden från tidningen kan vara relevant att ta med (Bergström & Boréus, 2012:376) Distributionen, produktionen och konsumtionen kan enligt Fairclough kopplas till intertextualitet på grund av dess samband till tidigare texter eller tidigare diskurser (Fairclough, 2010:95). För Fairclough är det dock det lingvistiska spåret det mest fundamentala då det utgör grund för *interdiskursivitet* som innebär identifieringen av diskurser med hjälp av *sociologiska tillkomst*, *avkodningsvägar* eller *manifest intertextualitet*. Begreppen kan beskrivas på följande, de två förstnämnda (sociologiska tillkomst och avkodningsvägar) handlar mer om den lingvistiska spåret för att därefter kunna identifiera de förekommande diskurserna i texter ur en interdiskursiv kontext. *Manifest intertextualitet* är hur texter bygger på redan existerande texter, tidigare texter eller det fakta som artikeln baseras på. *Interdiskursivitet* är det lingvistiska spåret där det framgår vilka diskurser det går att hitta på texten eller artikeln, om det förekommer initiativ för att åtgärda de sociala problemen som tas upp i texten, i detta fall på artiklarna (Winther & Phillips: 2000:64). I

denna nivå gäller det även att lyfta fram det Fairclough kallar för *diskursordningen* då det “menar att en specifik text/diskursiv praktik måste relateras till andra diskurser och för diskursanalysen blir det nödvändigt att kunna säga något om hur dessa diskursordningar är konstruerade” (Bergström & Boréus, 2012:377). Diskursordningen är en konflikt mellan olika diskurser i ett område: “Diskursordningen betecknar två eller flera diskurser som alla försöker att etablera sig i samma domän. Diskursordningen är således namnet på ett potentiellt eller faktiskt område för diskursiv konflikt” (Jørgensen & Phillips, 2000:64). Kortfattat påpekar detta på att diskurser avgränsas inom ett område men tanken här är att dem grupperas från viktigast till mindre viktiga. Ibland sker det dock förändringar i diskursordningen vilket kan göras av språkbrukare genom användningen av diskurser på ett nytt sätt. I analysen måste det därför ingå diskursordningens konstruktion i samband med den användningen av diskurserna som framförs på texten (artikeln). Angående vilka diskurserna är samt vilka åtgärderna som redogörs i texten skall dessa svar finnas på texten som undersöks där den tredimensionella modellen appliceras (Bergström & Boréus, 2012; Winther & Phillips, 2000). Syftet med denna nivå är att hitta de diskurser som framförs på artikeln, vilken de sociala problemen är samt vilka åtgärderna är som kan vidtas för att skapa en social förändring och lösa de sociala problemen som nämns i artikeln. Få att kunna analysera ´ krävs det att man vet innebörden av vad *diskurs* är, enligt Foucault (1972) handlar diskurs om människors uttalanden representerar sociala praktiker, med andra ord är det bland annat en offentlig diskussion som pågår i samhället (Roosvall, 2005). De essentiella frågorna att besvara på efterhand av diskursanalysen i denna nivå är vilka diskurser det går att hitta på texten, vilka sociala problem nämns och möjliga åtgärder eller lösningar på de sociala problemen för att skapa en social förändring (Jørgensen & Phillips, 2000).

5.1.3.3 Social praktik

I den sista nivån av Norman Faircloughs tredimensionella modell på diskursanalys spelar textens talare en betydande roll för att på så vis kunna analysera om talaren uttalar sig kring sociala eller kulturella värderingar, därefter kan man säga att det finns en grund för makt och ideologier i texten som analyseras. Därefter redovisas det enligt Jørgensen & Phillips (2012) i analysen om fallet är så att texten diskuterar makt eller ideologiska uttryck i samband till det kulturella eller sociala. För strukturens skull är det även lika viktigt att lyfta fram föregående nivåerna för att därefter bygga upp denna sista nivå. Här finns det en användning av

diskursordning enligt Fairclough då han enligt Bergström & Boréus “menar att en specifik text/diskursiv praktik måste relateras till andra diskurser och för diskursanalysen blir det nödvändigt att kunna säga något om hur dessa diskursordningar är konstruerade. Något som inte tas upp av Jörgesen & Phillips och skiljer sig då de menar att denna diskursordning ingår i den andra nivån (diskursiv praktik) (Bergström & Boréus, 2012:377; Jörgensen & Phillips, 2000). Den sociala praktiken består av en kombination mellan de två tidigare nivåerna (text och diskursiv praktik), för att sedan i denna sista nivå få ett stabilt resultat av analysen är det viktigt att kombinera och sammanfatta de två tidigare nivåer och tillägga analysen inom den sociala praktiken för att slutligen resumera samtliga nivåer (Jörgensen & Philips, 2000). Enligt Fairclough omfattar denna yttersta boxen två infallsvinklar där den första omfattar en redovisning av relationerna mellan diskursiv praktik och diskursordning och den andra nivån av en redovisning av den diskursiva praktiken av icke-diskursiva sociala, kulturella relationer och strukturer (Bergström & Boréus, 2012). Det sista steget i den tredje nivån är att först analysera den tredje nivån och sedan återgå till den första och andra nivån för att framföra en korrekt analys av helheten. Det är möjligt att finna olika diskurser på de olika nivåerna man analyserat (Jörgensen & Philips, 2000).

5.2 Material

Materialet som valts ut för denna studie bygger på fyra svenska nyhetsartiklar. Studien håller sig till dessa artiklar eftersom de är relativt nya. I studien har strategiskt urval används för att hitta de valda artiklarna. Det strategiska urvalet har underlättat processen av insamling av material då dessa handlar om incestbrott med fokus på personer som varit utsatta. Två av artiklarna från Nyheter24 har till viss del liknande uppbyggnad men resterande två skiljer sig åt. De svenska nyhetsartiklar (texterna) som undersöks i studien finns på webbversionen av de svenska tidningarna som är Nyheter24, Expressen och Sydsvenskan. Nyhetsartiklarna som valts ut i denna studie är rapporter av svenska fall, fallen som beskrivs bygger sedan på svenska övergrepp mot kvinnor och avgränsas ännu en gång på fall där det förekommit incestbrott. Med Faircloughs tredimensionella forskningsmetod vill man nå en djupare förståelse av ämnet man ämnar forska kring. Därför har vi på denna studie valt att avgränsa den och främst fokusera på incest. Varför avgränsningen av materialet är så viktigt att nämna beror på att sexuella övergrepp är ett mycket brett ämne. Anledningen till att incest avgör den

största del av det valda materialet, ligger i dess humana betydelse. Det vill säga att incest kräver mer förståelse än andra brott som exempelvis inte berört människor på en liknande nivå. (Med tanke på att materialet bygger på samhällsproblem där människor och deras upplevelser har en viktig roll, anser vi att incest och sexuella övergrepp är lämpligt vid diskursanalys. Det krävs därmed tillämpningen av den kvalitativa forskningsmetoden för att åstadkomma de resultat denna studie försöker få svar på).

5.2.1 Nyhetsartiklar

5.2.1.1 “Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp”

Artikeln publicerades på *Nyheter24* den 23 augusti 2018, skriven av Saara Olsson och Jenny Carlsson. Handlar om Helens berättelse om åren hon blev utsatt för övergrepp. Hon utsattes för sexuella övergrepp från och med hon var 3 år tills hon blev 13 år gammal. Det var inte förrän 2016 Helen föll ihop och sökte sig till organisationen *nxtME*. I den avslutande delen intervjuas Lena Morin, grundaren av organisationen *nxtME*.

5.2.1.2 “Annas bror utsatte henne för övergrepp”

Artikeln publicerades på *Nyheter24* den 23 augusti 2018, skriven av Saara Olsson och Jenny Carlsson. Artikeln handlar om det tabubelagda ämnet incest. Anna har från elva års åldern blivit utsatt för sexuella övergrepp av sin storebror. Vilket resulterade med att Annas bror fick flytta ut och föräldrarna kände sig skyldiga. Månader senare fick Annas skola besök från en ideell organisation som hjälper och stödjer de som varit eller är utsatt för incest, *nxtME*, och sökte då hjälp.

5.2.1.3 “Syskon riskerar fängelse för incest”

Artikeln “Syskon riskerar fängelse för incest”, publicerad den 5:e mars 2010 på *expressen* och skriven av Peter Palmkvist handlar om ett incestfall där syskon mellan en 20-årig man och hans 17-åriga syster. Händelsen ska ha skett i Kalmar i november 2009. I artikeln exemplifieras hur incestfall ser ut i Sverige och olika länder. Det visar sig att ett par syskon åtalats i Danmark under 2009.

5.2.1.4 "Man dömd till fängelse för incest"

Artikeln publicerades i Sydsvenskan den 17 januari 2007 och är skriven av Joakim Palmkvist. I denna artikeln döms en man för incest mot sin egen dotter. Mannen ska ha utsatt flickan för övergrepp under flera år. Bevis fanns och det var en inspelat porrvideo där man fick syn på både mamman och dottern, han ska ha kallat dem för "my slave girls". Mamman ska ha blivit dömd till en månads fängelse men senare anmält mannen för incestbrott.

6. Analys av artiklar på svenska medier

6.1 Analys av "Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp: "Jag skrek".

6.1.1 Nivå 1: Text

I denna nivå görs analysen av texten, det är en grundläggande och viktig nivå av analysen på grund av att artikeln och analyser bygger på grammatiken. Redan i artikelns huvudrubrik vet vi att det handlar om hennes farfar som utsatt henne för övergreppen och att Helen skrek. Redan i underrubriken varnas läsaren då artikeln innehåller "beskrivningar av övergrepp". Läsaren varnas då artikeln innehåller beskrivningar av övergrepp för att undvika att någon läsare mår dåligt på grund av det råa innehållet. Journalisten har valt att skriva artikeln utifrån citat vilket leder till att artikeln är väldigt objektiv och baserad på det Anna berättar och säger, vilket också väcker intresse för läsaren. I artikeln får vi inte ta del av journalistens egna tankar eller, som jag tidigare nämnde, intervjufrågor. Det som vidare berättas om i denna artikel är att den utsatta för incest är Helen, i texten skrivs det att det tog 38 år för Helen att komma över problemet men detta bekräftas inte. Några år efter att Helen varit gift gjorde hon sitt bästa för att ta itu med sina problem och slutligen kontaktade nxtME där hon fick all hjälp och stöd hon hade önskat. Talaren i artikeln är delvis skribenterna Saara Olsson och Jenny Carlsson men även Helen (incest offret) då det finns direkt anföring av hennes uttal om begreppen hon utsatts för. Även Lena och Matilda som jobbar på organisationen nxtME berättar om vad man gör på organisationen och hur de bidrar till utsatta av incest, även deras

uttalanden sker genom direkt anföring med hjälp av meningar inledda av talstreck (Olsson & Carlsson, 2018).

Ur en *grammatiskt* synvinkel är berättelsen lång, rik på ord och meningar och på detta vis uppfattas Helens berättelse som tydlig och detaljerad. Berättelsen är lättläst, då Helens egna ord används i artikeln är det nästintill talspråk som används. Att man valt att referera till Helens egna ord är med hjälp av talstreck är därpå intressant eftersom läsaren, på grund av att användningen av hennes talspråk kan relatera till händelsen. Den direkta anföringen fungerar mellan den utsatta och läsaren. I Nationalencyklopedin beskrivs direkt anföring som en fullständig eller del av mening som skildrar någons tanke eller yttrande med hjälp av ordagranna citat (Nationalencyklopedin, 2018). Det vill säga att man ska kunna förstå Helen eftersom det är hennes egna ord där ingenting är förändrat. Dock är det inte säkert att något har förändrats i referenserna till Helen genom talstreck eftersom det inte förekommer vidare information. Utöver informationen så bidrar Helens direkta kommunikation till att läsaren på sätt och vis kan *höra* hennes berättelse med hjälp av hennes egna ord, fastän det inte går att höra så kan läsaren få det intrycket. Skribenterna använder sig av talstreck när Lena och Matilda på *nxtME* berättar om organisationen *nxtME*. Även här skapar talstreck en sorts tillit till läsaren eftersom det är en nästan direkt kontakt man får mellan läsaren och Matilda eller Lena, då båda jobbar på *nxtME* (Nationalencyklopedin, 2018). Slutligen finns det två mer svårbegripliga ord i artikeln, "posttraumatisk stress" och "preskriptionstiden", det är inte oväntat att läsaren inte har förkunskaper över vad föregående begreppen innebär vilket kan försvåra förståelsen av artikelns text. *Posttraumatisk stress* är "(PTSD) en psykisk störning som kan drabba personer som utsatts för en traumatisk händelse utöver mänskliga erfarenheter" (Nationalencyklopedin, 2018). *Preskriptionstiden* är en juridisk term som innebär att det finns en period då man kunnat ta åtgärder som fordran eller talan upphör, det är således inte längre möjligt att ta fallet vidare då tiden för den juridiska processen löpt ut och man inte tagit åtgärder under den aktiva perioden (Nationalencyklopedin, 2018). Dessa ord har använts i artikeln, dock är därför inte helt ovanligt att en person inte skulle ha kunskaper om juridiska termer i vardagen vilket gör förståelse av artikel lagom komplex. Fördelen är att dessa ord inte är fler än två under hela artikeln (Olsson & Carlsson, 2018; Jørgensen & Philips, 2000).

Metaforer är enligt Nationalencyklopedin “[...]ett sätt att uttrycka sig som innebär att man använder ett bildligt uttryck för att säga något” vilket ibland kan blandas ihop med liknelser “En liknelse är ungefär som en metafor, men det är en jämförelse där man använder ett jämförelseord, till exempel ”som”, (Nationalencyklopedin, 2018). Skillnaden lyfts fram eftersom det kan vara grundläggande att veta skillnaden mellan en metafor och en liknelse för att inte blanda ihop begreppen och göra en felaktig analys. Nästa steg är att hitta *metaforer* i artikeln och det förekommer inte någon särskild metafor, däremot finns det en tydlig liknelse “Jag minns att jag skakade som ett asplöv” som kommer från Helens egna berättelse, hon ska ha försökt berätta för sina föräldrar om begreppen hon blivit utsatt för men att hon skakade *som* ett asplöv genom försöket. Givetvis menas det att Helen ska ha darrat och skakat ovanligt mycket (Olsson & Carlsson, 2018; Jörgensen & Philips, 2000).

Etos är nästa steg inom textanalysen, begreppet innebär att det kan finnas inslag av övertalning med inflytande av känslor. I artikeln syns det att Helens berättelse kan väcka känslor hos läsaren men även att man har valt att beskriva berättelsen som den är, rå och detaljerad. Därför går det inte att fullständigt fastställa att artikeln har skrivits på ett särskilt sätt för att folk ska känna empati eller bli rörda, utan mer för att uppmärksamma Helens fall lik många andra incestfall där kvinnor som Helen råkar ut för incest och att det kan vara en del av någons vardag (Olsson & Carlsson, 2018; Jörgensen & Philips, 2000). Sista steget i textanalysen belyser *affinitet*, det vill säga om det föreligger i fallet att det talaren säger är relevant och trovärdigt samt ifall omdömesförmågan är god. Visserligen syns det i delarna av texter att skribenterna har varit försiktiga i att dra fram egna slutsatser och personliga kommentarer för att vara så transparenta. Syftet är tydligt och det framgår endast två viktiga delar i artikeln: berättelsen av Helens övergrepp och *nxtME*, dessa kan skildras som berättelsen av den utsatta samt hjälpen den utsatta kan få. Slutsatsen kan därmed resultera en god omdömesförmåga från skribenternas sida då de väljer att hålla sig till ämnet och vara så transparenta som möjligt medan det i intervjudelen förekommer bakgrundsfakta och direkta uttalanden från de två kvinnorna som jobbar inom organisationen för utsatta av incest (Olsson & Carlsson, 2018; Jörgensen & Philips, 2000).

6.1.2 Nivå 2: Diskursiv praktik

De diskurser artikeln tar upp är *incest och sexuella övergrepp mot barn*. Ordet incest beskrivs och förklaras för läsarna då begreppet idag kan ha väldigt olika definitioner beroende på vem man frågar, skulle journalisten skriva till en kort definition skulle läsarna förstå innebörden utifrån journalistens perspektiv. Att det är sexuella övergrepp mot barn framställd väldigt bra då journalisten har valt att ha med ålder i artikeln ”Det är lite oklart när allt började exakt, men jag har kommit fram till att övergreppen pågick under sommaren när jag var elva år.” (Olsson & Carlsson, 2018 och “Fram tills att hon var 16 år berättade hon aldrig för någon vad som hände.”(Olsson & Carlsson, 2018).

För en enklare förståelse av artikelns uppbyggnad gällande diskurserna och initiativet till en social förändring så förekommer det redan i rubriken att artikeln handlar om sexuella övergrepp vilket i sig är en diskurs, även i dagens samhälle och är något som måste redas ut. Enligt artikeln blev Helen utsatt för sexuella övergrepp, i detalj går det att säga att hon utsätts specifikt för incest som klassificeras under sexuella övergrepp men är värt att tydliggöra för ett bättre resonemang. Däremot förekommer inte ordet “incest” innan den andra delen av artikeln där det man berättar om organisationen nextME och deras arbeten för att motverka incest. I artikeln beskrivs det hur Helens blev utsatt för *sexuella övergrepp* som skall ha pågått fram tills hon blev 13 år gammal. Övergreppen börjar mildare i form av kyssar, smek som utvecklades till värre och det slutade i form av ett sexuellt övergrepp. Därefter togs Helen till den psykiatriska akutmottagningen på grund av hennes posttraumatiska stress där hon ska ha fått hjälp av en psykolog men Helen ska inte ha minnen kvar från mötet. Istället har Helens utväg varit nextME, organisationen som jobbar för att motverka och få bort tabun kring incest. Trots att det “tagit tid och saker händer fortfarande kvar” (Olsson & Carlsson, 2018 så har Helens liv förändrats positivt med hjälp av nextME. Sammanfattningsvis syns det tydliga kopplingar mellan sexuella övergrepp som går över till berättelsen, incest och därefter hjälpen som erbjuds av nextME för andra utsatta för incest samt åtgärda samhällsproblemet “sexuella övergrepp” (Olsson & Carlsson, 2018; Jörgensen & Philips, 2000; Roosvall, 2005).

Då syftet i denna nivå ligger inom *interdiskursivitet* att finna diskurserna och och de förekommande initiativen det går att vidta för att åtgärda problemen ska detta besvaras i

denna nivå, utifrån *sociala tillkomst och avkodningsvägar*. Det vill säga diskurserna ska letas i texten där dessa ska vara relaterade till det sociala (samhället) och avkodningsvägar (vilka åtgärderna är för att åtgärda problemen). I artikeln går det att hitta följande diskurser: *sexuella övergrepp*, den viktigaste diskursen i artikeln och den texten är baserat på. Diskursen är således väldigt snäv men samtidigt är ämnet *incest* inte heller något brett område. I den andra delen av artikeln angående organisationen *nxtME* är en åtgärd för att motverka och uppmärksamma *sexuella övergrepp* och mer specifikt *incest*.

Slutsatsen är att diskursen i texten är *incest*. Förövaren beskrivs på ett negativt sätt och förekommer i Helens uttalanden, "Helen fick höra av sin mamma att hennes pappa skulle ta sitt liv om det kom ut, och andra fick veta" (Olsson & Carlsson, 2018). Journalisten är objektiv och uttalar sig själv inte i texten utan han ger endast beskrivningar till bakgrund av Helens berättelser. Därmed kan man utgå från att Journalisten antingen tar Helens sida eller håller sig neutral till ämnet. Svaren på frågorna i denna nivå är självklara i efterhand där resultatet leder till att de sociala problemet som framförs är på lika sätt *sexuella övergrepp* där det även föreligger åtgärden och lösningen man kan ta för att skapa en social förändring. Huruvida texten bygger på tidigare texter (*manifest intertextualitet*) finns det problematik kring då det inte förekommer specifika källor i artikeln. Artikeln är en berättelse av och om någon som blivit utsatt för incest men det finns inga tydliga källor kring incest. Artikeln kan så väl ha byggt på fakta kring någon som har blivit utsatt vilket kan medges för fakta, dock är det osäkert om historiken ligger i en text eller ej. Däremot hänvisas läsaren till organisationen *nxtME* som skall hjälpa andra utsatta för incest. Inte heller är det färdigställt ifall berättelsen bygger på en av alla patienter på *nxtME* (Olsson & Carlsson, 2018; Jörgensen & Phillips, 2000; Roosvall, 2005).

6.1.3 Nivå 3: Sociala praktik

Social praktik är den sista nivån av Norman Faircloughs tredimensionella modell på diskursanalys, här spelar det utgör det sammanhanget en betydande roll för att på så vis kunna redogöra för kulturella värderingar (Jörgensen och Phillips 2000:25). Det är även lika viktigt att lyfta fram föregående nivåerna för att därefter bygga upp denna sista nivå. Nivåerna två och tre är därför grundläggande för denna sista och slutliga nivå där samtliga nivåer kombineras i en och samma.

Förhållandet mellan diskursiva praktiken (nivå ett) och diskursordningen (nivå två) är relaterade stark, detta eftersom artikelns kärna handlar specifikt om sexuella övergrepp med inriktning på incest. På den första nivån visades syftet med artikeln var att genom diskursen kunna redogöra berättelsen av någon utsatt för incest.. I andra nivån skildras det lingvistiska språkliga uttryck av artikeln, berättelsen hade legat till grund för sexuella övergrepp (incest) i form av en samhällsproblematisering att reflektera kring och tanken var att uppmärksamma fallet. Vidare hade man framlagd en åtgärd i form av den andra delen på artikeln där intervjun av två aktivister på nxtME redogjort kring deras mål och syftet med arbetet de utförde hos organisationen. I resultatet pekade mycket på att den diskursiva praktiken fokuserar främst på incest inom området sexuella övergrepp.

Denna artikel uppmärksammar diskursen kring *sexuella övergrepp* i detta sammanhang och inriktar sig på incest, utanför området finns det andra sorts övergrepp men att just incest som diskurs placeras i första hand av skribenten kan man anta att det är journalistens framställning av diskurs. Men hur tillhör diskursen *incest* till begreppet sociala värderingar? För att klargöra svaret på denna fråga går vi tillbaka till andra delen av artikeln som innehåller en hel del kring organisationens aktivism för att minska *tabun kring ämnet*, och hjälpa andra utsatta incest. Genom denna sorts aktivism minskar man både som organisationen och skribent, att andra blir utsatta för incest. Låt oss säga att ur ett samhällsperspektiv är minskning av incest en förbättring för samhället vilket leder till att andra unga flickor eller pojkar behöver utsättas för negativa påverkan i deras psyk på grund av incestbrott. Slutligen leder aktivismen till en sociokulturell förändring som är bättre för både individen och samhället i helhet.

6.2 Analys av “Annas bror utsatte henne för övergrepp - här är hennes berättelse”

6.2.1 Nivå 1: Text

Denna analysnivå omfattar artikeln “Annas bror utsatte henne för övergrepp - här är hennes berättelse” skriven av Saara Olsson och Jenny Carlsson publicerat på Nyheter24 den 23 augusti 2018. Utifrån denna nivå granskas främst texten och vem talaren är, i rubriken

beskrivs det att artikelns handling rör sig om Anna som blivit utsatt av hennes bror för övergrepp och att detta kommer innehålla hennes berättelse. Textmässigt innehåller texten Annas berättelse likt tidigare artikeln om Helens övergrepp som bestod av samma sorts innehåll, en beskrivning av hennes berättelse och en andra del av artikeln innehöll information gällande organisationen nxtME för att motverka incest. Åt andra sidan ser vi i denna artikeln att den har samma uppbyggnad och på samma sätt är talaren främst Anna men även skribenten eftersom beskriver lite delar innan Anna citeras med talstreck och får tydligen uttrycka sig personligen över vad hon upplevt och berätta hennes historia. På så vis har Anna en direkt angöring mellan den utsatta och läsaren.

Artikeln beskriver Annas händelse genom att först ta upp hur det började: en sommar när hon var elva år men minnen när hon var yngre kommer hon vagt ihåg. Vilket pekar på att hon blivit utsatt innan sommaren men att hon starkast kopplade ihop tiden då övergreppen började till den sommaren. Innan dessa hade Anna haft en bra relation med sin bror, de lekte tillsammans som vanliga syskon. När han blev 14 började hennes bror tafsa på Anna och hon tyckte att det var fel att hennes bror försökte få hennes att tro på att det hon utsattes för var normal mellan syskon. När hon var 16 år visste inte hennes föräldrar om övergreppen och det påverkade Anna negativt eftersom hon var även rädd för att hennes yngre bror skulle börja göra samma sak. Givetvis fick Anna till slut mod att tala om för sina föräldrar om övergreppen. Hon berättade för föräldrar, dagen efter fick mamman en panikattack och berättade även för vårdcentralen, det ledde till att social socialtjänsten kopplades in där hon fick råd att anmäla sin bror för att få slut på övergreppen. Någon anmälan blev aldrig av enligt berättelsen men Annas bror fick flytta ut och istället orsaka en kyla mellan familjen och Anna. Vi har nu lyft fram talaren är den utsatta (Anna, Matilda och Lena på nxtME (organisationen). Skribenterna (Jenny Carlsson och Saara Olsson) är indirekta talare då de endast refererar till bakgrunden av historien om Anna och personliga inte uttrycker några kommentarer i artikeln. Nästa steg granskar affinitet, grammatisk, metaforer och etos. Givetvis är det inte nödvändigt att ta med metaforer om dessa ej förekommer på artikelns text men ändå värt att nämna då de utgör en del av analysen.

Grammatiken i artikeln är relevant för läsare i alla åldrar. Det är lättläst och inga större behov av förkunskaper krävs från läsarens sida. Texten använder sig av vardagliga ord och det

underlättar det för läsaren att känna igen sig i situationen, Anna hade en familj, syskon och lekte med hennes bror som utsatte henne för övergrepp innan det började tyder på att Anna var en vanlig person “Anna och hennes bror var bra vänner och lekte som syskon. Tills en dag när han närmade sig tonåren och började bli aggressiv mot familjen, framför allt mot Anna”(Olsson & Carlsson, 2018), Anna hade kunnat fortsätta växa upp med hennes bror och ha en sund relation utan att hennes bror tagit initiativet till övergreppen, något som inte skedde. I texten säger Anna att “Människor som blir utsatta är vanliga människor och likaså är förövarna”(Olsson & Carlsson, 2018; Jørgensen & Philips, 2000). *Affinitet* som innebär talarens relevans, trovärdighet och god omdömesförmåga i texten ska kopplas till texten. I artikeln syns det inte mycket spår från skribenterna sidor som personliga uttryck då det endast finns med beskrivningar av Annas historia. Artikeln lämnar Annas berättelse endast i samband med beskrivningen av organisationen *nxtME*. Utöver den planen förekommer det inte några uttalanden av skribenterna. Att det däremot ingår en varning i artikelns rubrik är ett gott tecken på att skribenten vet att artikelns innehåll kan påverka läsaren negativt om läsaren nu är känslig. Detta kan vara positivt i och med att textens innehåll är rå och det inte döljs större faktorer som varit grund för Annas berättelse. Med andra ord ger en god relevans eftersom det kan vara bevis på att skribenten inte förvrängt Annas berättelse och det tyder på stark trovärdighet (Olsson & Carlsson, 2018; Jørgensen & Philips, 2000).

Det övertalningen baserat på känslor, *etos* förekommer i artikeln. Det skrivs att “Annas bror fick flytta ut och föräldrarnas beteende förändrades. De blev kalla mot Anna som kände sig skyldig till att familjen splittrades” (Olsson & Carlsson, 2018) och känslan här är att Anna känt sig skyldig till hennes föräldrars beteende som kan leda läsaren till att tycka synd om Anna och skapa en känsla av sympati för henne. Detta sker en ytterligare gång när “Anna var rädd för att hennes bror skulle berätta för föräldrarna, eftersom hon själv tänkte att det var hennes eget fel då hon aldrig sa nej”(Olsson & Carlsson, 2018). Annas skuld-känslor är konkreta händelser artikeln tar upp, vid flera tillfällen under perioden av övergreppen utsattes Anna för situationer där hon kommit att känna sig skyldig enligt artikeln. Möjligheten till att andra offer som Anna får vara skyldiga av att bli utsatta för våld förnekas inte med hänvisning till Annas fall. I viss mån kan man anta dessa citat som övertalningsmedel men åt andra sidan är det en del av Annas berättelse vilket bör uppmärksammas vid sådana känsliga

berättelser för att skapa en viss verklighet (Olsson & Carlsson, 2018; Jörgensen & Philips, 2000).

6.2.2 Nivå 2: Diskursiv praktik

Här tas det upp eventuella faktorer inom *interdiskursivitet*, *sociala tillkomst samt intertextualitet*. Artikeln baseras på Annas berättelse kring hennes upplevelse med incest där hon blivit utsatt av hennes bror. I texten ser vi att de förekommande diskurser är sexuella övergrepp som började redan när Anna var elva år. I början skrivs det att Anna blev utsatt för övergrepp av hennes bror och att berättelsen är stark “Här är hennes starka berättelse. Varning, artikeln innehåller beskrivningar av övergrepp” (Olsson & Carlsson, 2018). Vidare omfattar de sociala problemen incest vilket i sig också är en diskurs. Från Annas berättelse i artikeln får man syn på ämnets problematik och hur det kan påverka den utsatta. En större del, halva delen av artikeln omfattar Annas berättelse som rå och stark för känsliga läsare. Exempel på detta är “Jag minns att jag hade hemska flashbacks från övergreppen varje dag när sommaren var slut”, sommaren kom därtill att bli traumatiskt för Anna, hon fick även skuld känslor “Anna, som visste att det var fel, kände skam eftersom hon inte kunde säga nej” (Olsson & Carlsson, 2018).

Annas berättelse om utsatthet av incest beskrivs vara ett socialt problem. De olika citat från artikeln definierar för olika faktorer till varför problemet uppstår samt vilka åtgärder man använder sig av utifrån en organisations synvinkel. För att försöka lösa det sociala problemet incest finns det en hel del om på artikeln där den ideella organisationen har i mål att hjälpa andra utsatta. Det understryks att de utsatta inte endast behöver vara flickor utan även pojkar. Delen om organisationens bekämpande mot incestbrott bidrar till att läsaren känner igen sig. Diskursen i artikeln är starkast kopplat till Annas berättelse och är *incest*, ett aktuellt ämne enligt Lena och Matilda på organisationen *nxtME*: “*nxtME* är en ideell förening som hjälper personen som är eller har varit utsatta för incest”. Organisationens mål är även att få bort tabun kring ämnet och uppmärksamma den “Organisationen är ute och informerar om att incest finns och försöker få bort tabun kring det” (Olsson & Carlsson, 2018).

Först och främst riktar sig texten åt diskursen om incest för att sedan försöka hitta en lösning, artikeln refererar till organisationen för att kunna åtgärda problematiken kring incest, därav

har *interdiskursivitet* tagits upp i texten. Initiativen till att åtgärda problematiken och kunna lösa problemet om incest som ett socialt problem beskrivs tydligt i texten. Gällande *manifest intertextualitet*, hur texten, i detta fall artikeln bygger på redan existerande texter eller fakta påpekas det inte detaljerad bakgrund till Annas historia än “Men ett par månader efter det fick Annans skola besök av föreningen nxtME och hon hörde Lenas föreläsning”. Enligt texten ska Lena också ha blivit utsatt för övergrepp och därefter startat organisationen nxtME “Det var för fem år sedan som organisationen startades av Lena Morin, som själv blivit utsatt för incest” (Olsson & Carlsson, 2018). Detta förstärks i den andra delen av artikeln, om nxtME som en organisation mot incest där medarbetaren Lena intervjuas. Dessutom finns det en röd tråd i artikeln där organisationens bekämpning mot incest är aktivt och Annas anförande om att hon träffat Lena ger en viss pålitlighet på att hon varit i kontakt med organisationen och samtidigt fått hjälp. Därför resulterar intertextualiteten kring tidigare fakta på att Anna varit en person som varit utsatt för incest och fått hjälp av organisationen. Annas fall har därtill varit fakta i form av en av alla de utsatta som organisationen nxtME har hjälpt i samband till texten. Fallet har därmed skapat en grund för artikeln och sedan offentliggjorts.

6.2.3 Nivå 3: Social praktik

Avslutningsvis kvarstår sista steget: *sociala praktik* och här utförs det en helhetsanalys av de föregående nivåerna samt en del kring relationen mellan den diskursiva praktiken och diskursordningen. Sammanfattningsvis har analysen i den första nivån (text) visat på att det främst viktiga man fört fram på texten har varit att understryka Annas berättelse och egna upplevelse av övergreppen. Enligt artikeln ökade övergreppen alltmer under året och det ledde till att hon fick skuld känslor över något hon inte hade något ansvar över. Vi kan notera att detta understryker delarna i etos där skribenten använt sig av extrema beskrivningar av övergreppen för att illustrera samt belysa vad en person som är utsatt för sexuella övergrepp kan gå igenom.

I det första nivån har texten analyserats objektivt och lett till en extrem rå och icke-filtrerat textlig innehåll. Kopplas text och social praktik leder det oss till slutsatsen att artikeln vill uppmärksamma incestbrottet för läsarna och om fallet är att läsaren råkar vara utsatt för övergrepp, kunna veta att hjälp finns ute (i hänvisning till organisationen). Mycket pekar på

att artikelns talare, skribenterna valt att behålla en rå illustration av händelseförloppet för att styrka sina argument till varför incest är ett socialt samhällsproblem. Sexuella övergrepp, särskilt incest i form av en berättelse om en tidigare utsatt person för övergrepp, leder till slutsatsen att i andra nivån uppmärksamma det sociala problemet som då är diskursen och ett samhällsproblem. I andra nivån noteras det att artikeln visserligen agerar för en social förändring som kan åtgärdas med en bredare medvetande. Kopplingen till organisationen nxtME förutsätter det för läsaren att bli medveten om vad en sådan organisation kan finna för lösning och hjälpa utsatta individer. Ovanstående analysen har lett till en slutsats kring diskursordningen är begränsad till endast sexuella övergrepp med inriktning på incestbrott. Det är således problematiskt att benämna diskursordningen, åt andra sidan visar artikelns belysning på incestbrottet att den är central för artikeln.

6.3 Analys av “Syskon riskerar fängelse för incest”

6.3.1 Nivå 1: Text

Artikeln som kommer att genomgå analysen är “Syskon riskerar fängelse för incest”, skriven av Peter Palmkvist för nyhetstidningen “expressen”. Artikelns redogör för ett incestfall av två syskon i Sverige som åtalats. I artikeln förekommer det mer indelad information och fakta om incest. Tydlig rubrik om incest som “ovanligt brott” Fakta som tas upp vid sidan av artikeln beskriver mer allmänna fakta där incest, tidigare benämnd för blodskam, innebär att två personer som är släkt har sexuella relationer och det finns två former av kriminalisering av incest i brottsbalken, nämligen “sexuellt umgänge med avkomling” och “sexuellt umgänge med syskon” där det andra brottet kan leda till straff som böter eller fängelse (upp till ett år). (Palmkvist, 2010).

Ur en *grammatisk* synvinkel är artikeln lättförståelig och kort. I artikeln förklaras det att incest *mellan syskon* är mycket ovanligt. Från en början häktades ett av syskonen (mannen) men släpptes redan efter två dagar, detta på grund av misstankar om tvång till samlag. Vilket senare nekades då åtalet visat att det handlade om frivilligt umgänge. Texten är i sig kortfattat men beskriver kort och koncist viktiga detaljer kring varför de två syskonen riskerar fängelse för incest. Syskonen är en man vid 20-årsåldern och en 17-årig kvinna, fallet avser deras

sexuella relation som skall som sagt, ha varit frivilligt. Andra rubriken tyder på att “brottet” är ovanligt, det vill säga incestbrottet mellan de två syskonen. Senare i artikeln intervjuas Lars Petersson som arbetar på Brottsförebyggande rådet (Brå), hans uttal är direkt och indikerar på att incestfall förekommit ett få antal gånger. I uttalet om antal fall per år finns det ingen detaljerad beskrivning till att de förekommande gäller för anmälda eller oanmälda fall, uttalet “Brottsrubriceringen sexuellt umgänge mellan syskon förekommer mycket sällan [...]”, “Brottet är så ovanligt att det inte ingår i den officiella statistiken hos Brottsförebyggande rådet (Brå). Men Lars Petersson på Brå hjälper TT att ta fram uppgiften att brottet förekom två gånger i svenska tingsrätter 2008 och sex gånger 2007.” (Palmkvist, 2010). När det uppstår liknande fall där två syskon fullbordar sexuella relationer utpekas varje syskon för ett brott. I texten beskrivs det följande, “Om det är två syskon inblandade, så är det sannolikt ett brott för varje syskon.”(Palmkvist, 2010). Här ser vi således att artikeln lyfter fram anmälda fall och att dessa anmäls ett par gånger per år men att uppgifter kring antalet incestfall *som inte anmäls* per år saknas helt.

Man intervjuar en medarbetare på det Brottsförebyggande rådet (Brå) där fakta till incestbrottet framförs, “Incest har varit förbjudet i Sverige och många andra länder sedan århundraden. Stundom har de inblandade straffas med döden” (Palmkvist, 2010). I den avslutande delen förklaras det genom olika faktorer varför brottet anses fel ur ett medicinskt och moraliskt perspektiv “I modern tid motiveras förbudet både genetiskt och etiskt”. Sammanfattningsvis ser vi över att dessa citat ur artikeln har en enkel grammatik, dock finns det ett rätt så mindre känt ord “Stundom”, det vill beskriva “*vid vissa tillfällen*” (Nationalencyklopedin, 2019). Ordet kan inte förväntas uppfattas av alla läsare men ändå är meningsuppbyggnaden förståbar för läsaren eftersom det innan den meningen tas upp att “Incest har varit förbjudet i Sverige och många andra länder sedan århundraden”, lägger man nu till det andra tillhörande meningen kring dödsstraff är det på en viss nivå förståeligt för läsaren på grund av att det svårbegripliga ordet endast förekommer en gång i hela texten. Några metaforer förekommer det inte i artikeln, anledningen är att uppbyggnaden av fraserna och begreppen endast är i relation till incestbrott och de två syskonens fall vilket är beskrivet på ett mer tekniskt sätt med fokus på brottet. Det vill säga hur artikeln begränsar sig till fallet och några personliga *berättelser* eller intervjuer av de utsatta tas upp. Gällande *etos* kan följande citat kan dock vara svårbegriplig då det eventuellt kan skrämman upp läsaren med

tanke på att det är en mer extrem beskrivning av den bakomliggande historiken kring brottet “Stundom har de inblandade straffas med döden” på grund av uttrycket om döden (Palmkvist, 2010).

Affinitet som verkar på talarens relevans i det som är skrivet, visar artikeln att skribenten har en viss relevans då fallet inte utgör hela artikeln, i början tas den upp och endast då nämns syskonen som begått brottet. Varför det sedan är viktigt att fallet inte tar upp hela artikeln beror på att det i enligt artikeln har fallet blivit sekretesskyddat och därför det inte kan offentliggöras och i annat fall hade man ändå inte lyckats nå åklagaren för vidare information, “Fallet är omgärdat med sekretess och det finns en icke offentlig bilaga till åtalet. Åklagaren har inte kunnat nås för en kommentar” (Palmkvist, 2010). Följaktligen grundar delen kring syskonen en alltför förlitlig del av artikeln, däremot är andra delen under “ovanligt brott”, skriven i detalj. Med hänvisning till det Brottsförebyggande rådet (Brå) går det att kartlägga en tillräckligt men inte fullständig trovärdighet från Lars Petersen som arbetar på Brå och har då en särskild påverkan, från sitt egna jobb att göra uttal kring ämnet. Som brottspecialist kan han uttala sig och hänvisa från arbetsplatsens egna statistiker och annan sorts bakgrundsinformation rörande brott. Slutligen förekommer det inga som helst källor som förstärker historiken kring incest i Sverige utan det endast finns med skriftligen utan referens till någon person eller tidigare litteratur.

6.3.2 Nivå 2: Diskursiv praktik

Den centrala diskursen i artikeln är *incestbrott*, i artikeln föreligger det inte tal om frivilligt incest eftersom incest i sig är ett brott med referens till det Brottsförebyggande rådet. Artikeln vill rikta intresse mot incestbrottet som är ovanligt i Sverige, även om två syskon har varit frivilliga till sexuellt umgänge så understryker man att det är ett brott “Brottsrubriceringen sexuellt umgänge mellan syskon förekommer mycket sällan [...] Om det är två syskon inblandade, så är det sannolikt ett brott för varje syskon” (Palmkvist, 2010). Diskursen fokusera dock mer på incest mellan syskon och informerar om att det förekommer ett fall där två syskon är medvetna och frivilliga till sexuellt umgänge så förblir det ändå ett brott. Att fallet är under sekretess har inte varit en nackdel för artikelns skribent eftersom det ändå har skrivits och publicerats men flera textuella faktorer har i den tidigare nivån visat att koncentration läggs på incest som ett brott där skribenten väljer att ta med flera faktorer för

att informera läsaren på bästa sätt. Ett exempel är problematiken till att känneteckna incest som sexualbrott på grund av bristen på vittnen men då båda parter; gärningsman och offer kännetecknas anses ha ett nära familjeband, exempelvis att två syskon eller en relation mellan far-och-dotter är till viss del ett nära familjeband så är detta inte en anledning till att man kommer vilja anmäla brottet (Palmkvist, 2010).

Åtgärden artikeln vill föra fram för att motverka brottet är att allmänt kunna informera fakta och berättelsen om varför det är ett brott på ett förståeligt sätt. Uppenbarligen är fallet inte det enda i Sverige på grund av den begränsade storleken på artikeln där det inte förekommer vidare information om andra fall. Vi ser att åtgärden till problematiken bakom incest initieras av *tingsrätten, en kammaråklagare och Lars Petersson på det Brottsförebyggande rådet (Brå)*. Kalmar tingsrätten skriver en stämningsansökan av kammaråklagaren och de är frivilliga till att bidra med information till artikeln och kunna dela med sig känslig information om fallet. Likaså delas information kring ämnet av Lars Petersson, med utgångspunkt i att brottet är mycket ovanligt enligt artikeln. Skribentens hänvisning till Lars Petersson ger relevanta grunder genom hans uttal om varför båda syskon ska bli ansvariga för brottet. Han gör även en jämförelse till Danmark "I Danmark åtalades ett syskonpar förra året" för att visa att brottet inte bara förekommer sällan i Sverige, utan även utomlands. Däremot finns det endast två europeiska länder i jämförelsen (Palmkvist, 2010).

I resultat till *interdiskursivitet* kommer vi således fram till att skribenten har i syftet att uppmärksamma diskursen kring incestbrott med hjälp av några frivilliga inom tillhörande myndigheter och institutioner för att på så sätt kunna influera artikeln vetenskapligt. Därför är nästa steg i denna nivå, *intertextualitet* eftersom den har sådan nära relation mellan artikeln och fakta eller texten den bygger på. *Intertextualitet* är Lars Petterssons uttal och likaså fallet som tas upp, mer nyanserat kammaråklagaren som ger en bakgrund till fallet. Dels för att Lars Petersson är kunnig inom ämnet, men också för att Nationalencyklopedin ingår i denna del av analysen och det refereras till den vid sidan av artikeln med bland annat fakta kring incest. Åtgärderna är att hålla olika individer (i detta fall samhället) informerat om incestbrottet för att sedan uppmärksamma ämnet och kunna påbörja en mer aktiv social förändring (Palmkvist, 2010).

6.3.3 Nivå 3: Social praktik

I den första nivån resulterade artikelns textmässiga innehåll till att artikeln är ordmässigt kort och koncist. Uppbyggnaden av artikel var kortfattad och ledde till god förståelse, genom att den först beskrev brottet mellan de två syskonen och därefter fakta var det lättare att hänga med i vad incest innebär. I samband till fallet om syskonen så fanns det även information om att incestbrottet var ovanligt i Sverige, att informationen handlade endast om statistiken hos det Brottsförebyggande rådet (Brå) var värt att notera eftersom det inte förekom vidare information kring de fall som inte blev anmälda. Utifrån denna synpunkt vet vi *inte* hur stor magnituden av de anmälda fallen ser ut och det kan vara problematiskt för analysen att komma fram till en realistiskt resultat. Åt andra sidan underlättar informationen för att markera en tydlig gräns mellan anmäla fall och oanmälda fall. Särskilt vid belysningen på incestbrottet uppfattas det som att brottet inte alls förekommer i Sverige och då uppstår problematiken om inte artikelns syfte är att upplysa om incest som ett socialt problem.

I den korta intervjun av Lars Peterssons intervju påpekas det mindre fakta men har ändå kan vara relevans för läsaren eftersom den beskriver bland annat hur många fall som sker i Sverige, att det tidigare har varit förbjudet och även den mer extrema om dödsstraff. På liknande sätt görs en komparation av flera århundraden och modern tid, då det idag ska vara förbjudet på grund av genetiska och etiska skäl. "Det anses också stötande för de flestas rättsuppfattning om sexuella relationer mellan syskon eller mellan föräldrar och barn skulle tillåtas", här ser vi en tydlig referens på att samhället i stort har en avböjande syn på incest. Dels kan det bero på etiska och medicinska förhållanden, som artikeln tar upp. Det hänvisas till medicinska skäl eftersom det finns risker för att nära släktingar ska få ett barn med missbildningar. Sammanfattningsvis leder resultaten på föregående nivåerna på att artikelns talare som är journalisten väljer att dokumentera fallet på narrativt metod, den belyser starkt incestbrottet där diskursen är incest mellan syskon. Lösningen är snare oklar i artikeln men artikeln är ändå tydligt med att beskriva budskapet och att syskonen kan komma att få ett års fängelsestraff, med andra ord vill detta peka ut att incest mellan syskon är ett brott i sig och lösningen består av artikeln som försöker underrätta brottet.

6.4 Analys av “Man dömd till fängelse för incest”

6.4.1 Nivå 1: Text

Artikeln “Man dömd till fängelse för incest” beskriver ett fall där mannen ska ha drogat och utsatt sin dotter för sexuella övergrepp. Artikeln börjar med att beskriva bevisen på att pappan är skyldig, “Efter övergreppen på sin dotter låste pedofilen in sexredskap i ett kassaskåp. Och förnekade genom hela rättegången att han skulle ha våldtagit flickan. Men hennes DNA fanns på redskapet.”(Palmkvist, 2007), kort beskrivs fallet för att därefter utveckla fallet i detalj. Grammatiskt vis är artikeln lättförståelig för alla, läsaren får inte ta del av någon skriftlig intervju eller uttalanden utan det som står i texten är endast bakgrunden till fallet, skriven av journalisten. Meningsuppbyggnaden består av korta och mindre fraser med korta beskrivningar till fallet. Man refererar till mannens indirekta uttal om upphittade saker i samband till övergreppen “Polisen hittade fullt med barnpornografi på mannens dator. Men han erkänner bara innehav av tre filmer och 660 bilder” (Palmkvist, 2007) mannen skyller dock ifrån sig angående resterande material “Resten av materialet måste kvinnan ha planerat, resonerar han. Tingsrätten underkänner det som lögn”(Palmkvist, 2007), alltså godkänns inte hans uttal eftersom det ändå skulle handla om 660 bilder, en siffra det nästan inte går att argumentera emot.

Affinitet beskriver hur relevant textens talare är, i denna artikel journalisten som beskriver att den 42-årige mannens övergrepp samt hemproducerade porrvideo är få av alla exempel som ger fundament för brott och därmed skapar trovärdighet. Journalisten väljer även att bekräfta andra bevis som flickans DNA på redskapet och en porrvideo där både mannen, mamman och dottern ska ha blivit inkluderade, mamman ska ha sagt “han får göra som han vill med henne, bara han låter bli barnet” och i hennes version uttalat sig om att mannen hade drogat henne. Till viss del är denna bevis inspelade och journalisten väljer att granska ett ytterligare och mer trovärdig bevis, “Och därutöver har polisens tekniker säkrat spår av flickan på ett av sexredskapen. 42-åringen klassades som psykiskt frisk i den rättspsykiatriska undersökning som blev klar december 2006”(Palmkvist, 2007), för att läsaren ska tydligare förstå att en frisk mental person kan utföra dessa horribla handlingar finns det därför som stöd i texten.

Etos, om talaren användning av känslor för att övertala, finns det inte vidare ord eller begrepp där känslor uttrycks. Texten är berättande och det sker inga intervjuer där det oftast inkluderas personliga uttal om ens upplevelser eller tankar. Sammanfattningsvis visar hela textnivån att journalisten inriktar sig till att framlägga bevisen på mannens skyldighet till brottet.

6.4.2 Nivå 2: Diskursiv praktik

I denna andra nivå beskrivs *interdiskursivitet* av artikeln ur ett diskursiv praktik, diskursen artikeln bygger på är incest mellan far och dotter, pedofili, sexuella övergrepp och barnpornografi. I artikelns inledning uttrycks detta “Efter övergreppen på sin dotter låste pedofilen in sexredskap i ett kassaskåp. Och förnekade genom hela rättegången att han skulle ha våldtagit flickan. Men hennes DNA fanns på redskapet”. Det är således därför både grund och helheten av artikeln ur en diskursiv aspekt handlar om att belysa incestbrottet. Utpekandet till mannen som skyldig i flera av delar av artikeln, där han bland annat beskrivs som psykiskt frisk i en rättspsykiatrisk undersökning. På så vis väcker journalisten tankar om brottet med hjälp av några faktorer bakom mannens skyldighet till brott. Särskilt i referensen till att flickans DNA fanns på redskapet orsakar det nästintill omöjligt för mannen att neka till brottet.

Sociala tillkomst och avkodningsvägar, om lösningar i det lingvistiska spåret pekar på möjliga lösningar för de sociala problem som nämns i texten, skrivs det i texten om att mamman ska ha varit utnyttjad av mannen redan som ung “Mamman säger att hon var drogad. Och hon hävdar att hon varit helt i mannens våld, som hans sexslav. Hon har känt 42-åringen medan hon som helt ung kom till mannens familj som fosterbarn”, här beskrivs det klart och tydligt att mamman känt sig hotad och rädd för mannen då hon redan under sin ungdom lärt känna mannen och hans familj.

6.4.3 Nivå 3: Social praktik

Denna slutgiltiga del är en sammanfattning av både första och andra nivån där man ser över samtliga nivåer med hänsyn till den sociala praktik och samhället. I helhet försöker man förändra samhället med utgångspunkt i artikeln från både den textliga nivån och den diskursiva nivån försöker man få fram en bild av mannen som den skyldige till samtliga brott.

Det är inte endast det skrivna som pekar på att mannen är skyldig utan journalisten tar upp viktiga resurser och refererar till både rättspsykiatri och tingsrätten som förnekat mannens uttal om förnekande av innehav av pornografiskt material. Åt andra sidan är även mamman delaktig i övergreppen och utpekade som skyldig men hon menar istället att mannen också utnyttjat henne själv som ung. Att mamman är skyldig men ändå redan från tidigare skeenden själv utsatts för övergrepp av mannen pekar på en viss skyldighet men också ett problem hon själv inte kunnat ta sig ur. En stor vikt har lagts på att mannen utsatt sin dotter för sexuella övergrepp, mer än mammans utsatthet sätts dotter i fokus och detta eftersom hon dels är underårig och på grund av alla bevis som framförts i artikeln. Bevisen är bekräftade i och med journalistens hänvisning till tingsrätten. Från detta perspektiv går det att dra antagandet att tingsrätten som myndighet är delaktiga i denna aktivism av opinionsbildning om incest, pedofili och sexuella övergrepp. För att förhindra ytterligare brott i likhet till denna visar journalisten hur polisens tekniker arbetat för att säkra flickans spår på ett av sexredskapen. Det vill säga att polisen har utfört ett arbete och sett till att försäkra sig om att det som kommer ut i artikeln stämmer överens med verkligheten och polisiära bevis (Palmkvist, 2007)

6.5 Resultatredovisning

Med Faircloughs (2010) tredimensionella som metod har studien kunnat utföra diskursanalysen på samtliga artiklar där incest och sexuella övergrepp sätts i centrum. Varje artikel har fått genomgå tre olika nivåer av analysen, text, diskursiv praktik och social praktik. I analysen av "Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp: "Jag skrek" kom vi fram till att skribenten hade i syfte att uppmärksamma andra om incestbrottet, möjligen finns det en förutsättning att andra som känner igen sig i Helens situation ska söka hjälp till organisationen *nxtME*, då det i denna artikel togs upp både incest som ett socialt problem och en lösning. Samtidigt går det inte att definiera *lösning* på ett direkt sätt, det kommer därför inte lösa problemet i helhet utan kan definieras som en del av lösningen. Båda artiklarna var långa och skrivna i detalj där berättelsen skrevs i kronologisk ordning, det vill säga från när både Helens och Annas övergrepp började. Resultatet visade även att personer som utsatts för övergrepp kan få skuld känslor och att det kan ha en negativ påverkan för en individ. För samhället resulterar det negativt då incest ändå kvarstår som en skada för samhället som leder

till behovet av åtgärder och medvetande. Därmed utgör båda artiklarna för viktiga faktorer av övergrepp och dess påverkan på samhället. I artikeln "Syskon riskerar fängelse" blev det mer problematiskt att analysera på grund av det fanns väldigt lite information gällande övergreppen och detta kan försvåra det för läsare att se magnituden av övergreppen av de som blir utsatta för sexuella övergrepp. Att det angavs begränsat med information om ämnet kan även leda till att läsaren får fel intryck av ämnet och istället bortser från den. Där är det viktigt att vid publicering av känsliga ämnen som incest blir rättvist analyserade innan de publiceras för allmänheten. För att det i slutändan är samhället som kommer att få informationen och avgöra om det är ett viktigt ämne att ta upp, det är viktigt att ställa krav på journalisternas arbeten att artiklar blir korrekt artikulerade och att rätt information läggs ut. I enighet med begreppen som applicerades på studien, bland annat etos och affinitet förekom det viktiga delar. Affinitet, om personen bakom artikeln är trovärdig, relevant eller om talaren har en god omdömesfråga är också en viktig fråga att understryka, dels för att personen kommer att skriva något som når ut till samhället där denne lyfter fram diskursen om incestbrottet. Om talaren inte hade varit trovärdig eller haft en god omdömesförmåga för att publicera en objektiv artikel är det svårt för mottagargruppen att kunna värdera och kan leda till negativa konsekvenser i samband med representationen av diskursen. I vissa fall kan även diskursen inte uppmärksammas som det var menad från början, på grund av att man helt enkelt haft en dålig omdömesförmåga. Angående etos, sättet att övertala där man fokuserar på att fånga läsarens eller målgruppens känslor kunde man komma fram till att det inte förekom någon form av känslöväckande övertalningsmetod i artiklarna och att det berodde på att incest är ett brott och detta togs upp i samtliga fyra artiklar som genomgick studien. Artiklarna kunde inte illustrera någon form av övertalning baserat på känslor, det förekom att man talade om vad offret utsattes för och vad förövaren haft för inverkan hos offret. Skribenternas åsikter och tankar uttrycktes inte i artiklarna, istället beskrevs incest på ett objektivt sätt där man valde att inte använda uttryck på något sätt personligen pekade ut offret eller förövaren som något annat bortom bakgrunden för artiklarna.

På samtliga artiklar fanns det en tydligt mönster av diskursen om incest, ämnet diskuterades och var centrum på samtliga artiklar. Det som skrevs om incest var bland annat berättelser av utsatta som personligen fick uttrycka sig själva och intervjuades för att redogöra händelserna. Varför det hamnar under diskurs har till stor del berott på att journalisten som i detta

sammanhang har makten och alla redskap för att publicera en artikel, kan uttrycka det som anses viktigt. Därför har resultatet lett till att vi uppfattat ett tydligt mönster att alla skribenter av samtliga artiklar har undersökt kring incest och på något sätt publicerat artiklarna med tankar om att dessa ska vara lättlästa, förståeliga och framför allt ge tillgång till läsarna att hålla sig informerade kring ämnet.

7. Slutsatser och diskussion

Efter studiens gång ser vi att incest är ett viktigt ämne för samhället och representationer av incest i medier är betydelsefulla, således bör man försiktigt analysera artiklar eller annat känsligt material i media innan publikationer av dessa görs på medier.

Hur representeras incest i de valda artiklarna?

Vi har kommit fram till att incest presenteras på liknande sätt i svenska medier då samtliga artiklar har samma utgångspunkt, de vill informera samhället om incestbrottet och det beskrivs mycket kring händelserna där incestbrott skett. Under varje artikel kunde vi se att incest skulle vara den viktigaste diskursen och det hör till fråga om samtliga nivåer: *text, diskursiv praktik och social praktik*. Med andra ord har incest som ämne varit viktig för samtliga tre nivåer varje artikel fick genomgå. I den första nivån om *text* kunde vi se att ord är viktiga i dessa samband där man inriktar sig på ämnet incest, det är sannolikt och det går att uppfatta, utifrån den textliga nivån att skribenterna har varit noggranna med att få fram objektiva fakta som att offret ibland på egen hand kunnat beskriva sina erfarenheter av utsatthet för incestbrott. I artiklarna publicerade på Nyheter24 valde man att inkludera offrets direkta anföringar som återgav den utsattas yttrande, i resterande artiklar hade man användning av bakgrundsfakta för att återberätta fall som redan skett inom incest. Sättet artiklarna beskrev incestfall ledde till en tydlig framställning av diskursen om incest. Enligt Fairclough (2010) var syftet med diskursanalysen och den tredimensionella modellen i helhet att kunna kartlägga samtliga diskurser och beskriva hur sociala problem manifesterade sig i texten som problematiska för samhället. Slutligen skulle man i enighet med den tredje nivån om diskursiv praktik, få ett fullständigt resultat av det skriftliga (text) och resterande två nivåer (diskursiv och social praktik). Språkvalet påverkar således en större del av artiklarna

om incest och faktorer som val av ord (språk) och vem som talaren var i artiklarna kunde förklaras som objektiv redan från startpunkt när man väl valde att skriva om ämnet.

Kan medias representationer av incestbrott påverkar läsarens tolkning av brottet?

Till att börja med så är språk enligt Michel Foucaults (1972) diskursteori nyckeln till kunskap och makt, därför bör det vid liknande offentlig publicering av incestbrott och andra sexuella övergrepp på medier granskas noggrant. Detta för att undvika delning av fel sorts information kring incestbrottet så att samhället förstår mer om ämnet och dess påverkan hos individer som utsätts för brottet. Hur dessa bör granskas skall ske på en textuell nivå där man är försiktig av att först ange ett korrekt språk där det ingår objektiva beskrivningar av ett fall och för det andra att det fakta man använder är aktuell och godkänt av myndigheter eller vetenskaplig information. I denna studie kunde vi med hjälp av Faircloughs tredimensionella modell se att medias representationer kan påverka tolkningen av sexuella övergrepp med inriktning på incest då representationen måste vara objektivt där det skall ske en tydlig representation av vad incestbrottet innebär samt den bakgrundsinformation granskar för att undvika missförstånd eller felaktiga tolkningar från läsarens sida. Därmed kan försämrade representationer leda till negativa konsekvenser men åt andra sidan skapar en god representation bättre förståelse för människor som ännu inte är informerade om ämnet, de kan i sin tur leda till att ämnet väcker opinion och diskursen kring ämnet växer i samhället. Då det från början är svårt att veta hur läsaren kommer att uppfatta skribentens representation av incestbrott utifrån en artikel föreligger det vissa faktorer viktiga att ta upp som ordval, meningsuppbyggnader och vem talaren är bakom en artikel. Språket påverkar därför en större del av hur andra tolkar en representation av incestbrottet i media då det handlar om lingvistiska grunder där läsaren tolkar det som skrivs till skillnad om det hade varit bilder eller filmer som legat till grund för tolkningen. Att denna studie har fokuserat sig på texter och artiklar för att kunna ha till grund för framtida forskning av ett så avgränsat ämnet. För den framtida forskningen kan det vara hjälpsamt att utveckla forskningsområdet kring incest och sexuella övergrepp och utföra andra kvantitativa undersökningar för att få svar på oanmälda fall eftersom det i en artikel visade sig att endast anmälda fall finns under det Brottsförebyggande rådet (Brå).

Litteratur- och källförteckning

Litteraturförteckning:

Bergenheim, Å. (2005). *Brottet, offret och förövaren. Vetenskapens och det svenska rättsväsendets syn på sexuella övergrepp mot kvinnor och barn 1850–2000*. Falun: Carlsson.

Bergström, Göran & Boréus, Kristina. (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3 uppl., Studentlitterature AB, Lund.

Bryman, Alan. (2016). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.

Bryman, Alan. (2004). *Quantity and quality in social research*. London: Routledge

Dahlström-Lannes, M. (1994). *Mot dessa våra minsta. Sexuella övergrepp mot barn*. (4:e upplagan). Falköping: Rädda Barnen.

Fairclough, Norman. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Gripsrud, Jostein. (2011). *Mediekultur, mediesamhälle*, 3 uppl., Göteborg: Daidalos.

Hanbert, Ann & Wade, Allan. (1997). *Att tala om motstånd: Från hjälplöst offer till aktivt subjekt*. British Columbia, Kanada. Human Sciences Press, Inc.

Lundin, Tom. (1992). *Traumatisk stress och personlig förlust*. Solna: Almqvist & Wiksell.

John P. Wilson & B. Raphael. (1993). *International Handbook of Traumatic Stress Syndromes*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.

Kvarnmark, E., & Tidefors Andersson, I. (1999). *Förövarpsykologi. Om våldtäkt, incest och pedofili*. Falun: Natur och Kultur.

Martens, P. L. (1998). *Pedofili, barnpornografi och sexuella övergrepp mot barn*. Brottsförebyggande Rådet. Stockholm: Nordstedts.

Nabila Nuraddin. (2018). The Representation of the #Metoo Movement in Mainstream International Media. Jönköping University. Jönköping: Sweden.
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1227947/FULLTEXT01.pdf> Aljazeera, BBC och CNN.

Roosvall, Anna (2005) *Utrikesjournalistikens antropologi: Nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar*. Stockholm: JMK (s. 41–45 & 70–92).

Storey, John (2012) *Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction*. 6th ed. Harlow: Pearson Education Limited 7th ed (2015) s. 39–90 s. 225–238

Svedin, C-G., & Back, L. (2002). *Sexuella övergrepp mot flickor och pojkar*. Lund: Studentlitteratur.

Svedin, C-G., & Back, C. (2003). *Varför berättar de inte? Om att utnyttjas i barnpornografi. Rädna barnen*.

Tidefors Andersson, I. (2002). *Från barndom till brott. Om 20 män dömda för sexuella övergrepp mot 38 barn*. Opublicerad doktorsavhandling. Göteborgs universitet.

Winther, Jörgensen, M., Phillips, L., Vrå, B. 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Lag:

SFS: 1962:700

<https://lagen.nu/1962:700>

Artiklar:

Olsson, Saara & Carlsson, Jenny. 2018. Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp: “Jag skrek”. *Nyheter24*. 23 augusti.

<https://nyheter24.se/nyheter/inrikes/908192-helens-farfar-utsatte-henne-for-sexuella-overgrepp-jag-skrek>

(Hämtad 2018-11-10)

Olsson, Saara & Carlsson, Jenny. 2018. Annas bror utsatte henne för övergrepp - här är hennes berättelse. *Nyheter24*. 23 augusti.

<https://nyheter24.se/nyheter/inrikes/906508-annas-bror-utsatte-henne-for-overgrepp-har-ar-hennes-berattelse>

(Hämtad 2018-11-10)

Palmkvist, Joakim. 2007. Man dömd till fängelse för incest. *Sydsvenskan*. 17 januari.

<https://www.sydsvenskan.se/2007-01-17/man-domd-till-fangelse-for-incest>

(Hämtad 2018-11-10)

Palmkvist, Peter. 2010. Syskon riskerar fängelse för incest. *Expressen*. 5 mars.

<https://www.expressen.se/nyheter/syskon-riskerar-fangelse-for-incest/>

(Hämtad 2018-11-10)

Webb:

nxtME. 2018. <https://nxtme.com/vad-ar-incest/>
(Hämtad 2018-11-10)

Brottsförebyggande rådet, 2018.

<https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>
(Hämtad 2018-12-10)

Uppslagsverk:

Nationalencyklopedin, Expressen.

<http://www.ne.se.ezp.sub.su.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/expressen>
(hämtad 2018-12-12)

Nationalencyklopedin, Sydsvenskan.

<http://www.ne.se.ezp.sub.su.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/sydsvenskan>
(hämtad 2018-12-13)

Nationalencyklopedin, preskription.

<http://www.ne.se.ezp.sub.su.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/preskription>
(hämtad 2018-12-13)

Nationalencyklopedin, metoo-rörelsen.

<http://www.ne.se.ezp.sub.su.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/me-too-rorelsen>
(hämtad 2018-11-17)

Nationalencyklopedin, incest.

<http://www.ne.se.ezp.sub.su.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/incest>
(hämtad 2018-11-26)

Bilagor

Bilaga 1

“Syskon riskerar fängelse för incest.”

Straffet kan bli ett års fängelse för ett par syskon i Kalmar, som åtalas för att ha haft samlag med varandra. Åtal för incest mellan syskon är mycket ovanliga i Sverige.

I sin kortfattade stämningsansökan till Kalmar tingsrätt skriver kammaråklagare Lise-Lotte Norström bara att den 20-årige mannen hade samlag med sin 17-åriga syster i Kalmar i november 2009. Det framgår också att mannen greps och anhölls samma dag, men släpptes två dagar senare. Troligen misstänktes han först för att ha tvingat system till samlag. Men åtalet, som lämnades in på torsdagen, gäller frivilligt umgänge, där båda parter anklagas för brott.

Fallet är omgärdat med sekretess och det finns en icke offentlig bilaga till åtalet. Åklagaren har inte kunnat nås för en kommentar.

Förutom de båda syskonen ska fyra personer höras som vittnen. Tre ingår i den polispatrull som kallades till platsen.

Ovanligt brott

Brottsrubriceringen sexuellt umgänge mellan syskon förekommer mycket sällan, skriver tidningen Östra Småland. Brottet är så ovanligt att det inte ingår i den officiella statistiken hos Brottsförebyggande rådet (Brå). Men Lars Petersson på Brå hjälper TT att ta fram uppgiften att brottet förekom två gånger i svenska tingsrätter 2008 och sex gånger 2007.

- Om det är två syskon inblandade, så är det sannolikt ett brott för varje syskon. Det betyder att det troligen var ett fall 2008 och tre året innan, säger Petersson.

I Danmark åtalades ett syskonpar förra året.

Incest har varit förbjudet i Sverige och många andra länder sedan århundraden. Stundom har de inblandade straffats med döden.

I modern tid motiveras förbudet både genetiskt och etiskt. Om nära släktingar får barn med varandra ökar risken för missbildningar på barnet. Det anses också stötande för de flestas rättsuppfattning om sexuella relationer mellan syskon eller mellan föräldrar och barn skulle tillåtas.

**Av: Peter Palmkvist/TT
5 mars 2010**

Bilaga 2

“Helens farfar utsatte henne för sexuella övergrepp: “Jag skrek”

När Helen var tre år gammal blev hon utsatt för sexuella övergrepp för första gången. Här är hennes berättelse. Varning, artikeln innehåller beskrivningar av övergrepp.

När Helen, som egentligen heter något annat, var runt tre år blev hon utsatt för sexuella övergrepp för första gången av sin farfar. Övergreppen pågick fram tills att hon blev 13 år gammal.

– Jag kommer inte ihåg de första gångerna, men när jag var fem, sex år måste det ha pågått ett tag, för redan då förstod jag att det var fel och obehagligt.

Helen bodde inte med sin farfar, men de åkte dit på helgerna och på skolloven. Hon berättar att det började med att han kysste och smekte henne.

– I början var det mildare men det eskalerade. Han sa alltid att det var "våran lilla hemlighet" och att jag inte fick berätta för någon. Men övergreppen blev värre och värre och när jag blev äldre så penetrerande han mig, vilket gjorde så ont att jag skrek till. Då tryckte han en kudde mot mitt huvud.

Berättade aldrig

När Helen och hennes syster var där insisterade hennes farfar på att hon skulle sova med honom och systemen med deras farmor.

– Jag, min syster, farmor och farfar sov i samma rum. Mina föräldrar och min lillebror sov i rummet intill. Men han visste vad han höll på med. Det fanns en halvvägg mellan sängarna och på andra sidan låg farmor och sov.

Men när Helen var 13 år vägrade hon att följa med och då slutade övergreppen. Hon berättade aldrig om vad som hade hänt, förrän hon träffade sin blivande man 1997. Hon berättade att hennes farfar hade gjort äcklig grejer, men när hon skulle berätta vad så tog det stopp. Helen fick inte ut ett ljud.

– Senare försökte jag berätta för mina föräldrar, jag minns att jag skakade som ett asplöv. Men de sa att jag aldrig skulle berätta det för någon, eftersom det var en skam. Min man förstod nog aldrig riktigt vad som hade hänt.

Men en natt 2002 hände något.

Helen vaknade och började skrika och gråta. Hennes man ville ringa henne föräldrar men då sa hon "de är inte på min sida, jag hatar dem". Istället körde han henne till psykiatriska akutmottagningen där de konstaterade att det berodde på posttraumatisk stress. Helen fick träffa en psykolog, men minns inget av mötet.

Höll tyst i flera år

Hon berättade om övergreppen och hennes svärmor ringde polisen, men det hände inget eftersom preskriptionstiden hade gått ut. Helen fick också höra av sin mamma att hennes pappa skulle ta sitt liv om det kom ut, och andra fick veta.

Så Helen var tyst i ytterligare flera år.

– Men sommaren 2016 tog det tvärstopp, jag kollapsade. Då förstod jag att jag var tvungen att reda ut allt, minnena av vad som hade hänt kom mer ofta, nätterna var jobbiga och jag blev ångestfylld. Det blev en kamp att ta sig genom dagarna.

Till slut hittade Helens man [nxtME](#) och fick tag på Lena Morin, som hon sedan träffade och för första gången i sitt liv fick hon hjälp.

– Det har påverkat mig så extremt mycket mer än jag kunnat tänka mig, Min trygghet, tillit och mina rättigheter togs ifrån mig när jag var tre år gammal, jag vågade inte berätta något eftersom jag inte visste vad som skulle hända då. Alla dessa rädslor jag haft som många gånger till och med utlöst panikångest-attacker, är fortfarande saker jag jobbar mycket med, säger hon fortsätter:

– Jag har varit otroligt konflikträdd, men det har blivit mycket bättre. Oftast går det väldigt bra, men det finns också gånger när jag behöver ta ett extra andetag. 38 år togs ifrån mig, det har tagit tid och saker hänger fortfarande kvar. Det har gått snart två år sedan jag fick hjälp av [nxtME](#) och det är som två helt olika liv.

Det här är [nxtME](#)

[nxtME](#) är en ideell förening som hjälper personer som är eller har varit utsatta för incest. På [nxtME](#) kan man få stöd och hjälp för att kunna lära sig bearbeta det. Föreningen är även ute och föreläser om ämnet incest i skolor, bibliotek, kommuner men också för polisen och verkar som opinionsbildare.

Det var för fem år sedan som organisationen startades av **Lena Morin**, som själv blivit utsatt för incest.

– Jag fick höra att det vore bra om jag startar något eget eftersom så få jobbar med incestproblematiken och då startade jag [nxtME](#). Jag tänkte att vi ska vara en plats dit jag själv hade velat gå. En plats av hopp och tro på tjejer och även killar som kommer in och se till att deras liv också fungerar i praktiken, säger Lena till Nyheter24.

Organisationen är ute och informerar om att incest finns och försöker få bort tabun kring det. Men det är också personer som hör av sig och då började de med att prata över telefon eller träffas för att se vad de på [nxtME](#) kan hjälpa till med.

– Vi har ett nätverk med psykolog, terapeut och advokat. Vi hjälper de som hör av sig så de får bra hjälp och även stöttning av oss på sidan om.

Organisationen har även stödpersoner, något de sett är otroligt viktigt. Många som är utsatta för incest känner sig ensamma. Då hjälper de här stödpersonerna till och ser till att man kommer iväg till gynekolog, läkare eller liknande, samtidigt finns där som stöd. Organisationens har sett att detta stöd snabbar på läkningsprocessen.

– Vi jobbar på olika plan med stöd, vi har stödtelefon och stödmail. Vi en hel stödverksamhet med bland annat stöd i form av enskilda samtal, slutna samtalsgrupper och öppna samtalskvällar. Vi har mycket föreläsningar och försöker berätta för allmänheten för det finns ett oförståelse i om vad incest faktiskt är och hur det påverkar människor och hur svårt det kan vara att komma tillbaka, säger **Matilda** på nxtME, till Nyheter24.

Av: Saara Olsson & Jenny Carlsson

Datum: 23 augusti 2018

Bilaga 3

“Annas bror utsatte henne för övergrepp - här är hennes berättelse”

Anna, som egentligen heter något annat, var elva år gammal när övergreppen började. Här är hennes starka berättelse. Varning, artikeln innehåller beskrivningar av övergrepp.

– Det är lite oklart när allt började exakt, men jag har kommit fram till att övergreppen pågick under sommaren när jag var elva år. Jag kan komma ihåg mindre händelser i tidigare ålder också men det är väldigt svaga minnen, berättar Anna för Nyheter24.

Anna och hennes bror var bra vänner och lekte som syskon. Tills en dag när han närmade sig tonåren och började bli aggressiv mot familjen, framför allt mot Anna.

– När han var 14 år började han "tafsa" och ge mig opassande "komplimanger". Jag visste alltid att något skulle hända när vi var ensamma hemma och han var ovanligt vänlig mot mig. Han manipulerade mig och fick mig att tro att det var normalt att syskon gjorde det han ville att jag skulle göra med honom.

Anna, som visste att det var fel, kände skam eftersom hon inte kunde säga nej. I början hände det när de var ensamma hemma, men efter ett tag så spelade det ingen roll om hela familjen var hemma och dörren till deras gemensamma sovrum var öppen.

– Jag minns tydligt en gång när vi sov över hos min moster. Han försökte fullborda ett samlag med mig. Det hade eskalerat från "tafs" till detta. Men samlaget fullbordades aldrig eftersom han inte kunde "få in den". Jag minns att jag hade hemska flashbacks från övergreppen varje dag när sommaren var slut.

Anna var rädd för att hennes bror skulle berätta för föräldrarna, eftersom hon själv tänkte att det var hennes eget fel då hon aldrig sa nej. Samtidigt började hon få allvarliga problem med urinblåsan.

– Jag kissade på mig ofta och var kissnödig hela tiden, det var något som han alltid hånade mig för. Hemma eskalerade bråken och misshandeln som var både psykisk och fysisk och det fortsatte i flera år.

Men när Anna var 16 år fick hon nog och var trött på att han alltid kom undan. Föräldrarna insåg inte vad som hände. Hon var även rädd att hennes lillebror skulle bli som hennes storebror, eftersom han i tidig ålder började efterlikna broderns beteende.

– Jag berättade för mamma som sedan berättade för pappa. Dagen efter fick hon en panikattack och berättade vad som hade hänt på vårdcentralen. Då kopplades socialtjänsten in som sa att deras plikt var att polisanmäla min bror och lösa familjesituationen.

Men anmälan gjordes aldrig. Annas bror fick flytta ut och föräldrarnas beteende förändrades. De blev kalla mot Anna, som kände sig skyldig till att familjen splittrades. Men ett par månader efter det fick Annas skola besök av föreningen [nxtME](#) och hon hörde Lenas föreläsning.

– Det var väldigt viktigt för mig att höra att jag var inte var ensam om det här. Inte förrän flera månader senare vågade jag att söka hjälp, men nu känner mig mig befriad och mycket starkare, säger Anna och fortsätter:

– Jag är en vanlig ungdom som är duktig i skolan och spelar fotboll, det har jag alltid varit. Jag är som vilken tjej som helst. Människor som blir utsatta är vanliga människor och likaså är förövarna.

Fram tills att hon var 16 år berättade hon aldrig för någon vad som hände. Idag berättar Anna ibland att hon har utsatts för sexuella övergrepp om ämnet kommer upp, men hon säger aldrig utav vem eftersom hon är rädd för att människor inte ska förstå.

Anna har på flera sätt påverkats av sin historia, till exempel har hon haft svårt för att sätta gränser och för att säga nej. Hon försöker hela tiden att vara alla till lags.

– Jag har haft lite svårt med sexuella relationer. Jag känner mig äcklad ibland när jag tänker på sex och min egen sexualitet. Har otroligt svårt att lita på män och jag är har i perioder blivit paranoid och misstänkt att alla män ute på gatan vill mig något illa.

Vad är [nxtME](#)?

[nxtME](#) är en ideell förening som hjälper personer som är eller har varit utsatta för incest. På [nxtME](#) kan man få stöd och hjälp för att kunna lära sig bearbeta det. Föreningen är även ute och föreläser om ämnet incest i skolor, bibliotek, kommuner men också för polisen och verkar som opinionsbildare.

Det var för fem år sedan som organisationen startades av **Lena Morin**, som själv blivit utsatt för incest.

– Jag fick höra att det vore bra om jag startar något eget eftersom så få jobbar med incestproblematiken och då startade jag [nxtME](#). Jag tänkte att vi ska vara en plats dit jag själv hade velat gå. En plats av hopp och tro på tjejer och även killar som kommer in och se till att deras liv också fungerar i praktiken, säger Lena till Nyheter24.

Organisationen är ute och informerar om att incest finns och försöker få bort tabun kring det. Men det är också personer som hör av sig och då började de med att prata över telefon eller träffas för att se vad de på [nxtME](#) kan hjälpa till med.

– Vi har ett nätverk med psykolog, terapeut och advokat. Vi hjälper de som hör av sig så de får bra hjälp och även stöttning av oss på sidan om.

Organisationen har även stödpersoner, något de sett är otroligt viktigt. Många som är utsatta för incest känner sig ensamma. Då hjälper de här stödpersonerna till och ser till att man kommer iväg till gynekolog, läkare eller liknande, och finns där som stöd. Organisationen har sett att detta stöd snabbar på läkningsprocessen.

– Vi jobbar på olika plan med stöd, vi har stödtelefon och stödmail. Vi är en hel stödverksamhet med bland annat stöd i form av enskilda samtal, slutna samtalsgrupper och öppna samtalskvällar. Vi har mycket föreläsningar och försöker berätta för allmänheten för det finns ett oförståelse i om vad incest faktiskt är och hur det påverkar människor och hur svårt det kan vara att komma tillbaka, säger **Matilda** som jobbar på nextME, till Nyheter24.

Av: Saara Olsson & Jenny Carlsson

Datum: 23 augusti 2018

Bilaga 4

“Man dömd till fängelse för incest”

Efter övergreppen på sin dotter låste pedofilen in sexredskap i ett kassaskåp. Och förnekade genom hela rättegången att han skulle ha våldtagit flickan. Men hennes DNA fanns på redskapet.

Den 42-årige mannen kallades den hemproducerade porrvideon med sin fru och dotter för “my slave girls” - mina slavflickor. På onsdagen dömdes han till tre och ett halvt års fängelse för upprepade övergrepp under flera år mot sin dotter.

Flicka är idag nio år och bor på ett familjehem någonstans i Skåne tillsammans med sin mamma.

Mamman dömdes i december till en månads fängelse för sexuellt ofredande - hon var på en videosekvens tillsammans med dottern, som då sov. Mamman säger att hon var drogar. Och hävdar att hon varit helt i mannens våld, som hans sexslav. Hon har känt 42-åringen medan hon som helt ung kom till mannens familj som fosterbarn.

42-åringen säger att talet om slavförhållanden bara var en lek - ett rollspel - i en i övrig sund relation.

Det var mamman som avslöjade incestövergreppen genom en anmälan till socialtjänsten i april förra året. Polisen hittade fullt med barnpornografi på mannens dator. Men han erkänner bara innehav av tre filmer och 660 bilder. Resten av materialet måste kvinnan ha planerat, resonerar han. Tingsrätten underkänner det som lögn.

42-åringen säger att flickan hittat på allting. Men det finns en videosekvens som, utöver flickans egna ord, styrker övergreppen: mamman som säger att han “får göra vad han vill med henne”, bara han låter bli barnet.

Och därutöver har polisens tekniker säkrat spår av flickan på ett av sexredskapen.

42-åringen klassades som psykiskt frisk i den rättspsykiatriska undersökning som blev klar i december 2006.

Av: Joakim Palmkvist

Datum: 17 januari 2007

Malmö